

KOMPETENCE VZGOJITELJEV PRI PREPOZNAVANJU MOTORIČNO NADARJENIH OTROK

Raziskovalna naloga

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	6
1.1	Opredelitev raziskovalnega področja	6
1.2	Namen in cilji raziskovalne naloge	8
1.3	Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu	8
1.4	Raziskovalna metoda	9
1.5	Izvirni prispevek k praksi	11
2	TEORETIČEN DEL	13
2.1	Nadarjeni predšolski otroci	13
2.2	Motorični razvoj predšolskega otroka	15
2.3	Motorične sposobnosti	19
2.4	Motorično nadarjeni predšolski otroci	20
2.5	Kompetence vzgojiteljev predšolskih otrok	22
2.6	Dosedanje raziskave	30
3	EMPIRIČNI DEL	32
3.1	Metodologija raziskave	32
3.1.1	Namen in cilji raziskave	32
3.1.2	Raziskovalni pristop	32
3.1.3	Oblikovanje in struktura vprašalnika	33
3.1.4	Zbiranje podatkov	33
3.1.5	Analiza podatkov	33
3.2	Opis vzorca	33
3.2.1	Spol anketirancev	34
3.2.2	Starost anketirancev	35
3.2.3	Okolje vrtca	35
3.2.4	Delovne izkušnje	36
3.2.5	Stopnja izobrazbe	37
3.2.6	Starostna skupina otrok	37
3.2.7	Izobrazba	38
3.2.8	Starostna skupina otrok	39
3.2.9	Samoocena kompetenc za delo z motorično nadarjenimi otroki	39
3.10	Pridobivanje znanja za delo z motorično nadarjenimi otroki	41
3.10.1	Znanje pridobljeno med študijem	41
3.10.2	Dodatna izobraževanja in seminarji	41

3.10.3 Samoizobraževanje kot glavni vir	41
3.11 Spodbudno okolje za razvoj motorične nadarjenosti.....	42
3.11.1 Spodbudno okolje za razvoj motorične nadarjenosti.....	42
3.11.2 Pogoji za gibanje v vrtcu	42
3.11.3 Pedagoški pristop in klima.....	42
3.11.4 Omejitve v vsakdanji praksi	43
3.12 Pomembnost zgodnjega odkrivanja motorične nadarjenosti	43
3.12.1 Vloga zgodnjega obdobja pri razvoju	43
3.12.2 Vloga vzgojiteljev pri prepoznavanju	44
3.12.3 Posledice neprepoznane nadarjenosti	44
3.13 Možnosti za individualno delo z motorično nadarjenimi otroki	44
3.13.1 Pogoji za individualizacijo v vrtcih	44
3.13.2 Posledice pomanjkanja individualnega pristopa	45
3.13.3 Povečanje možnosti za individualno delo	45
3.14 Prisotnost motorično nadarjenih otrok v skupini.....	45
3.14.1 Težave pri prepoznavanju nadarjenosti	46
3.14.2 Vzgojiteljeva presoja in strokovna negotovost	46
3.14.3 Pomembnost sistematičnega opazovanja.....	46
3.15 Stališča vzgojiteljev glede dela z motorično nadarjenimi otroki	46
3.15.1 Delo kot izziv ali breme	47
3.15.2 Prepoznavanje v praksi.....	47
3.15.3 Pristop in podpora	47
3.16 Ugotovitve glede raziskovalnih vprašanj.....	48
3.16.1 Kompetence za prepoznavanje nadarjenosti (RV1)	48
3.16.2 Kompetence za delo z nadarjenimi otroki (RV2)	50
4 ZAKLJUČEK.....	52
5 VIRI IN LITERATURA	57

POVZETEK

Raziskovalna naloga obravnava kompetence vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok v predšolskem obdobju. Motorična nadarjenost se kaže kot nadpovprečna sposobnost izvajanja gibalnih nalog, ki vključujejo koordinacijo, hitrost, moč, gibljivost in ravnotežje. Zgodnje prepoznavanje teh lastnosti je ključno za optimalni razvoj otroka, zato je pomembno razumeti, kako kompetentni se vzgojitelji čutijo pri tem procesu.

Cilj raziskave je bil ugotoviti, ali se vzgojitelji počutijo dovolj usposobljene za prepoznavanje in delo z motorično nadarjenimi otroki. Uporabili smo kvantitativno raziskovalno metodo – anketni vprašalnik, ki ga je izpolnilo 55 vzgojiteljev iz slovenskih vrtcev. Podatke smo analizirali z deskriptivno statistiko.

Rezultati kažejo, da večina vzgojiteljev prepoznava pomen zgodnjega odkrivanja motorične nadarjenosti, vendar se mnogi ne počutijo dovolj strokovno usposobljene. Največ znanja pridobijo s samoizobraževanjem, medtem ko skoraj petina vzgojiteljev poroča, da nima nobenih dodatnih znanj za to področje. Poleg tega več kot polovica anketiranih meni, da v rednih oddelkih ni dovolj možnosti za individualno delo z nadarjenimi otroki.

Raziskava izpostavlja potrebo po izboljšanju strokovne usposobljenosti vzgojiteljev, razvoju diagnostičnih orodij ter zagotavljanju ustreznih pogojev za individualno delo. Z ustrezno podporo bi lahko vzgojitelji še učinkoviteje prispevali k odkrivanju in razvijanju motoričnega potenciala otrok že v najzgodnejšem obdobju razvoja.

Ključne besede: motorično nadarjeni otroci, kompetence, vzgojitelji predšolskih otrok, nadarjenost, prepoznavanje

ABSTRACT

This research paper explores the competencies of preschool educators in identifying motorically gifted children. Motor giftedness is characterized by above-average ability in performing physical tasks that involve coordination, speed, strength, flexibility, and balance. Early recognition of these traits is crucial for the optimal development of the child, making it important to understand how competent educators feel in this process.

The aim of the study was to determine whether educators feel sufficiently qualified to identify and work with motorically gifted children. A quantitative research method was used—a questionnaire completed by 55 preschool educators from Slovenian kindergartens. The data was analyzed using descriptive statistics.

The results show that most educators recognize the importance of early identification of motor giftedness, yet many do not feel professionally competent enough. The majority acquire knowledge through self-education, while nearly one-fifth report having no additional training in this area. Furthermore, more than half of the respondents believe that regular preschool settings do not provide sufficient opportunities for individual work with gifted children.

The study highlights the need to improve the professional training of educators, develop diagnostic tools, and ensure appropriate conditions for individualized support. With adequate support, educators could contribute more effectively to identifying and fostering children's motor potential from the earliest stages of development.

Keywords: motorically gifted children, competencies, preschool educators, giftedness, identification

1 UVOD

1.1 Opredelitev raziskovalnega področja

Raziskovalno področje se osredotoča na prepoznavanje motorično nadarjenih otrok v zgodnjem otroštvu ter kompetence vzgojiteljev pri tem procesu. Motorična nadarjenost se pri otrocih kaže kot nadpovprečna sposobnost izvajanja gibalnih dejavnosti, vključno s koordinacijo, gibljivostjo, ravnotežjem, preciznostjo, hitrostjo in močjo. Prepoznavanje teh lastnosti že v predšolskem obdobju je ključno za nadaljnji razvoj otrokovega potenciala, saj pravočasno odkrita nadarjenost omogoča, da se otroku zagotovijo prilagojene gibalne dejavnosti, ki spodbujajo celostni napredek (Čakš, 2012; Trep, 2017; Kovačič, 2018; Gagné, 2005; Houwen in drugi, 2010).

V diplomskih nalogah, kot so Trep (2017) "Vloga vzgojitelja pri zgodnjem odkrivanju motorično nadarjenih otrok", Kovačič (2018) "Prepoznavanje motorično nadarjenih otrok s pomočjo motoričnih testov" in Čakš (2012) "Možnosti za gibalne dejavnosti motorično nadarjenih otrok", se poudarja, da imajo vzgojitelji ključno vlogo pri identifikaciji nadarjenih otrok. Raziskave kažejo, da vzgojitelji pogosto nimajo ustrezne strokovne usposobljenosti za natančno prepoznavanje motorične nadarjenosti in zato potrebujejo dodatna orodja ter smernice (Trep, 2017; Kovačič, 2018; Čakš, 2012).

Teoretični pristopi, kot jih navajata Gagné (2005) in Houwen in drugi (2010), podpirajo mnenje, da je sistematičen in celosten pristop k identifikaciji motorične nadarjenosti nujen za ustrezno usmerjanje razvoja otrok. Tak pristop zahteva poglobljeno poznavanje osnovnih motoričnih sposobnosti in hkrati razumevanje interakcije med gibalnimi, kognitivnimi in čustvenimi vidiki otroka (Gagné, 2005; Houwen in drugi, 2010).

Pri prepoznavanju motorične nadarjenosti je treba upoštevati več dimenzij. Prva je sama fizična sposobnost – kako otrok izvaja osnovne motorične naloge, kot so hoja, tek, skakanje ali metanje. Druga dimenzija zajema sposobnost koordinacije in integracije različnih telesnih delov, kar se kaže v sinhroniziranem in natančnem nadzoru gibanja. Poleg fizičnih vidikov je pomembno tudi, kako otrok doživlja in interpretira svoje telo ter se v socialnem okolju odziva na svoje gibalne sposobnosti (Pišot in Planinšec, 2005).

Zraven fizičnih dejavnikov je ključno preučiti tudi psihološke vidike, ki vplivajo na prepoznavanje motorične nadarjenosti. Otroci z nadarjenostjo lahko razvijejo specifično samopodobo, ki vpliva na njihovo motivacijo in pripravljenost za sodelovanje v gibalnih aktivnostih. Vzgojitelji, ki so ustrezno usposobljeni in imajo na voljo preverjena orodja, lažje prepoznajo subtilne znake nadarjenosti, kot so nenavadno hiter napredek, izjemna natančnost ali neobičajna koordinacija gibov (Gagné, 2005).

Zraven teoretične osnove raziskovalno področje vključuje tudi praktične implikacije za predšolski sistem. Sistematičen pristop k prepoznavanju motorično nadarjenih otrok omogoča razvoj prilagojenih izobraževalnih programov, ki temeljijo na konkretnih metodah in merilih. Če vzgojitelji uporabljajo specializirane teste in vprašalnike ter so deležni dodatnih izobraževalnih programov, se lahko izboljša njihova sposobnost prepoznavanja in podpore tem otrokom, kar posledično prispeva k celostnemu razvoju otrokovega potenciala (Houwen in drugi, 2010; Videmšek in Pišot, 2007).

Opredelitev raziskovalnega področja zajema širok spekter dejavnikov, ki vplivajo na prepoznavanje motorične nadarjenosti v zgodnjem otroštvu. V ospredje se postavlja integracija fizičnih, kognitivnih in čustvenih vidikov ter vloga vzgojiteljev, ki so ključni pri spodbujanju in usmerjanju razvoja otrok. Sistematičen in celosten pristop, podprt z ustrežno literaturo, je temelj za nadaljnje raziskave in oblikovanje priporočil, ki bodo izboljšala prakso v predšolskih ustanovah (Čakš, 2012; Trep, 2017; Kovačič, 2018).

1.2 Namen in cilji raziskovalne naloge

Namen raziskovalne naloge je raziskati in ovrednotiti kompetence vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok v predšolskem obdobju. Ta naloga je ključna, ker zgodnje prepoznavanje nadarjenosti omogoča vzpostavitev individualiziranega pristopa, s katerim se otroku zagotovi ustrezna podpora in spodbuda, kar posledično prispeva k dolgoročnemu razvoju tako na področju gibalnih kot tudi kognitivnih in čustvenih sposobnosti.

Glavni cilj raziskave je ugotoviti, ali se vzgojitelji v predšolskem obdobju počutijo dovolj kompetentne za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok. Hkrati želimo analizirati, v kolikšni meri so vzgojitelji usposobljeni za delo z nadarjenimi otroki ter ugotoviti, katera dodatna izobraževanja ali podporna orodja bi lahko izboljšala njihovo strokovno usposobljenost. Z primerjavo trenutnih praks z ugotovitvami preteklih raziskav, kot so dela Trep (2017), Kovačič (2018) in Čakš (2012), bomo lahko ocenili morebitne spremembe in podali priporočila za nadaljnje izboljšave.

Cilji raziskave so torej:

- preučiti, ali se vzgojitelji v predšolskem obdobju počutijo dovolj kompetentne za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok.
- Analizirati, v kolikšni meri so vzgojitelji kompetentni za delo z motorično nadarjenimi otroki ter identificirati potrebne dodatne izobraževalne ali podporne ukrepe.

1.3 Raziskovalna vprašanja in omejitve pri obravnavanem problemu

Raziskovalna vprašanja, ki bodo usmerjala to nalogo, so osredotočena na zaznavanje kompetenc vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok.

Glavni vprašanja sta:

- RV1: ali se vzgojitelji počutijo dovolj kompetentni za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok v predšolskem obdobju?
- RV2: ali se vzgojitelji počutijo dovolj kompetentni pri delu z motorično nadarjenimi otroki v predšolskem obdobju?

Hipoteze:

- H1: Večina vzgojiteljev v predšolskem obdobju razpolaga z osnovnimi kompetencami za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok, vendar zaznava potrebo po dodatnem strokovnem znanju in usmerjenih kriterijih za učinkovitejšo identifikacijo.
- H2 Vzgojitelji v predšolskem obdobju so osnovno strokovno usposobljeni za delo z motorično nadarjenimi otroki, vendar izražajo potrebo po nadaljnjem strokovnem razvoju in specializiranih programih za nadgradnjo svojih kompetenc in izboljšanje kakovosti dela.:

Pri oblikovanju teh vprašanj smo upoštevali, da je prepoznavanje motorične nadarjenosti kompleksen proces, odvisen od osebnih izkušenj, strokovne usposobljenosti, izobraževalnih programov in dostopa do specializiranih orodij. Vprašanja so tako zasnovana, da omogočajo merjenje subjektivnega zaznavanja kompetenc vzgojiteljev, kar nam bo pomagalo razjasniti morebitne vrzeli med pričakovanji in dejanskim stanjem.

Vendar pa ima merjenje kompetenc svoje omejitve. Ena izmed glavnih omejitev je subjektivnost ocen, saj se zaznave vzgojiteljev lahko razlikujejo glede na njihove osebne izkušnje in interpretacije. Med drugim lahko vplivajo tudi specifične situacije v posameznem vrtcu, kar otežuje primerjavo med različnimi skupinami. Velikost in reprezentativnost vzorca, ki bo zajemal le določeno število vzgojiteljev iz izbranih ustanov, prav tako predstavlja omejitev, ki lahko vpliva na posplošljivost dobljenih rezultatov.

Raziskovalna vprašanja so oblikovana ne samo za merjenje kompetenc, temveč tudi kot izhodišče za identifikacijo priložnosti za izboljšave v predšolskem izobraževanju. S primerjavo trenutnih pristopov s preteklimi raziskavami bomo lahko ugotovili, ali se je situacija izboljšala, in kje so še potrebne intervencije za optimizacijo prepoznavanja motorične nadarjenosti.

1.4 Raziskovalna metoda

Za zbiranje podatkov bomo uporabili kvantitativno metodo anketiranja, ki omogoča sistematično in standardizirano zbiranje informacij o zaznavanju kompetenc vzgojiteljev. Standardiziran vprašalnik, oblikovan na podlagi obstoječe literature in preteklih raziskav, bo vseboval sklope vprašanj, ki zajemajo splošno samozavest vzgojiteljev, specifične metode in

orodja za prepoznavanje motorične nadarjenosti ter zaznane spremembe v strokovni usposobljenosti v zadnjih osmih letih.

Vprašalnik bo zasnovan tako, da bo omogočal merjenje subjektivnih ocen in hkrati primerjavo med vzgojitelji z različnimi stopnjami izobraževanja ter delovnimi izkušnjami. Podatke, zbrane preko elektronskega vprašalnika, bomo analizirali s pomočjo deskriptivne statistike, s katero bomo predstavili frekvenčne distribucije in odstotke, ter inferenčnih metod, ki bodo omogočile ugotavljanje statistično značilnih razlik med skupinami.

Raziskovalna metoda vključuje naslednje korake:

- oblikovanje vprašalnika: na podlagi preteklih raziskav in obstoječe literature bo oblikovan vprašalnik, ki bo meril osebno zaznavanje kompetenc ter uporabo specifičnih metod pri prepoznavanju motorične nadarjenosti.
- Izbor vzorca: v raziskavo bomo vključili vzorec vzgojiteljev iz izbranih vrtcev, kar bo zagotovilo reprezentativen, čeprav omejen, pregled o stanju kompetenc v predšolskem okolju.
- Zbiranje podatkov: podatki bodo zbrani s pomočjo elektronskega vprašalnika, ki ga bodo vzgojitelji izpolnili v okviru svojega delovnega časa. Ta pristop omogoča hitrejše zbiranje podatkov in lažje upravljanje z zbranimi informacijami.
- Analiza podatkov: zbrane podatke bomo analizirali s pomočjo statističnih programov. Najprej bomo predstavili splošno stanje kompetenc s pomočjo deskriptivne statistike, nato pa bomo izvedli primerjalne analize, s katerimi bomo preverili, ali obstajajo razlike med skupinami vzgojiteljev glede na njihove izkušnje in stopnjo izobraženosti.

Metoda anketiranja je primerna za to raziskavo, saj omogoča zbiranje podatkov od večjega števila subjektov in s tem zagotavlja dovolj statistično moč za natančno analizo. Kljub temu pa je potrebno upoštevati omejitve, predvsem zaradi subjektivnosti ocen in možnih razlik v interpretaciji vprašanj med vzgojitelji.

1.5 Izvirni prispevek k praksi

Izvirni prispevek te raziskovalne naloge je večplasten in ima pomemben praktični vidik. Prvič, raziskava bo osvetlila trenutno stanje kompetenc vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok, kar bo pripomoglo k boljšemu razumevanju, kje obstajajo vrzeli v strokovni usposobljenosti. Tako bodo ugotovitve pripomogle k oblikovanju ciljno usmerjenih intervencij in dodatnih izobraževalnih programov, s katerimi se bo izboljšala sposobnost vzgojiteljev pri odkrivanju nadarjenosti.

Drugič, rezultati raziskave bodo prispevali k oblikovanju priporočil za prakso v predšolskih ustanovah. Na podlagi zbranih podatkov bomo lahko predlagali konkretne spremembe v izobraževalnih programih in vzgojiteljskih praksah, kar bo omogočilo sistematičen pristop k prepoznavanju in podpori motorično nadarjenih otrok. Takšen pristop bo vključeval uporabo standardiziranih testov, razvoj novih smernic ter dodatnih orodij, ki bodo vzgojiteljem pomagali pri natančni oceni gibalnih sposobnosti otrok.

Zraven tega bo raziskava prispevala k teoretičnemu razumevanju mehanizmov, ki omogočajo prepoznavanje motorične nadarjenosti, ter k integraciji različnih dimenzij otrokovega razvoja – fizičnih, kognitivnih in čustvenih. Ta celostni pristop bo omogočil vzgojiteljem, da bolje razumejo, kako medsebojno vplivajo te dimenzije in s tem lažje prilagodijo svoje metode za podporo otrokovemu razvoju (*Gagné, 2005*).

Skupaj s tem prispevkom bo raziskava služila kot izhodišče za nadaljnje študije na tem področju, kar bo dolgoročno prispevalo k izboljšanju praks v predšolskem izobraževanju. Ugotovitve bodo omogočile oblikovanje novih smernic in priporočil za izobraževalne programe, ki bodo prispevali k boljši podpori motorično nadarjenih otrok in izboljšali strokovno usposobljenost vzgojiteljev.

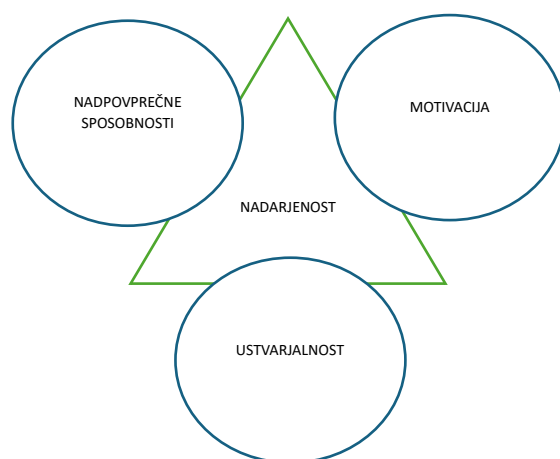
2 TEORETIČEN DEL

2.1 Nadarjeni predšolski otroci

V SSKJ je pojem »nadárjenost -i ž (â) *spodobnost hitro, brez večjega napora pridobiti si potrebno znanje, spretnost za dobro opravljanje kake dejavnost*« (Slovar slovenskega knjižnega jezika, b. d.).

Nadarjenost je pojem, ki se skozi zgodovino razvija in pridobiva različne definicije ter razlage. William Stern je že okoli leta 1900 opozoril, kako malo vemo o obsegu in vrsti duhovnih surovin naše nadarjenosti, kljub njeni očitni pomembnosti (Krafft in Semke, 2008, str. 11). V preteklosti je veljalo, da je otrok nadarjen, če se je uvrstil med najboljših pet odstotkov populacije splošnih inteligenčnih testov. Danes so definicije širše in vključujejo izredne sposobnosti ali potenciale, ki jih otrok pokaže v primerjavi s sovrstniki (Ferbežer, Korez in Težak, 2008, str. 13).

Eden izmed najbolj uveljavljenih modelov nadarjenosti je Renzullijev trikrožni model, ki poudarja preplet treh ključnih sestavin: nadpovprečnih sposobnosti, motivacije in ustvarjalnosti (Ferbežer, 2002, str. 213). Po Renzulliju je pomembno, da se te tri komponente med seboj dopolnjujejo in skupaj prispevajo k doseganju izjemnih rezultatov. Renzulli prav tako izpostavlja, da je interes otroka ključnega pomena pri spodbujanju njegove želje po pridobivanju novega znanja.

Slika: Model nadarjenosti po Renzulli – trikrožni model (lasten vir)

Franz J. Mönks je nadgradil Renzullijev model z uvedbo triadnega dependenčnega modela, v katerem poudarja vpliv treh socializacijskih dejavnikov: družine, prijateljev in šole (Mönks, 2010, str. 16–24). Mönks meni, da okolje igra ključno vlogo pri razvoju nadarjenosti, pri čemer ima v zgodnjem otroštvu največji vpliv družina, kasneje pa šola in vrstniki.

Pomemben dejavnik pri prepoznavanju nadarjenih otrok je tudi njihova motivacija. Motivacija je notranja sila, ki otroka spodbuja k doseganju ciljev in premagovanju izzivov. Pri nadarjenih otrocih se pogosto kaže kot močna želja po odkrivanju novega, vztrajnost pri reševanju problemov in potreba po stalnem učenju (Ferbežer, Težak in Korez, 2008, str. 17). Vzgojitelji in učitelji lahko spodbujajo motivacijo z ustvarjanjem okolja, ki omogoča raziskovanje in ponuja izzive, prilagojene njihovim sposobnostim.

Zraven motivacije ima pomembno vlogo tudi ustvarjalnost, ki se pri nadarjenih otrocih kaže kot sposobnost iskanja inovativnih rešitev, domiselnost in fleksibilnost mišljenja. Ustvarjalnost je tesno povezana z radovednostjo, ki vodi otroka k postavljanju vprašanj in raziskovanju sveta okoli sebe (Christopher in Shewmaker, 2010, str. 26–27). Vzgojitelji imajo ključno nalogo, da ustvarijo spodbudno okolje, kjer se lahko razvijata otroška domišljija in kreativnost.

Pri delu z nadarjenimi otroki je nujno upoštevati individualne razlike in jim omogočiti prilagojene aktivnosti, ki ustrezajo njihovim sposobnostim in interesom. Individualizacija pouka omogoča otrokom, da napredujejo v svojem tempu ter razvijajo svoje potenciale na področjih, ki jih najbolj zanimajo. Vzgojitelji morajo biti pri tem pozorni na otrokove potrebe in zagotoviti ustrezno podporo ter izzive, ki bodo spodbujali njihov razvoj (Pšunder, 2003, str. 149).

Nenazadnje je pomembno, da se v proces prepoznavanja in spodbujanja nadarjenosti vključijo tudi starši. Družina ima ključno vlogo pri ustvarjanju spodbudnega okolja, kjer otrok razvija svojo samostojnost, samozavest in občutek lastne vrednosti. Sodelovanje med vzgojitelji in starši omogoča boljše razumevanje otrokovih potreb ter zagotavlja celostno podporo pri njegovem razvoju (Mazi Golob, 2003, str. 330–331).

Raziskave kažejo, da je nadarjenost kompleksen pojav, ki ga ni mogoče oceniti zgolj na podlagi enega dejavnika, kot je IQ. Pomemben vidik je tudi otrokova čustvena inteligenca, ki vključuje sposobnost prepoznavanja lastnih čustev in čustev drugih ter obvladovanje medosebnih odnosov (Goleman, 1995). Nadarjeni otroci pogosto izkazujejo visoko stopnjo empatije in občutljivosti do socialnih situacij, kar jih lahko postavi v vlogo neformalnih vodij med vrstniki.

Nadarjenost ni omejena le na akademska področja, temveč se lahko izraža tudi v umetnosti, športu, glasbi in drugih praktičnih veščinah. Gardnerjeva teorija o večinteligentnosti poudarja, da obstaja več vrst inteligence, kot so glasbena, telesno-kinestetična, medosebna in intrapersonalna inteligenca, kar širi razumevanje nadarjenosti na različna področja (Gardner, 1983).

Šole in vrtci, ki prepoznavajo in podpirajo nadarjene otroke, pogosto oblikujejo posebne programe, ki omogočajo dodatne izzive in spodbudne dejavnosti. Pomembno je, da ti programi niso le akademsko usmerjeni, temveč vključujejo tudi spodbujanje socialnih veščin, timskega dela in razvoja čustvene odpornosti (Mazi Golob, 2003, str. 331).

Za konec je treba poudariti, da je nadarjenost proces, ki se razvija skozi čas in je odvisen od številnih dejavnikov, kot so podpora okolja, notranja motivacija ter priložnosti za učenje in izražanje talentov (Gagné, 2004). Nadarjeni otroci potrebujejo celostno podporo, ki vključuje tako intelektualni kot čustveni razvoj, s čimer lahko dosežejo svoj polni potencial in prispevajo k družbi na edinstven način.

2.2 Motorični razvoj predšolskega otroka

Motorični razvoj otroka predstavlja dinamičen proces, v katerem se postopoma razvijajo različne motorične sposobnosti in gibalne spretnosti. Med ključne motorične sposobnosti sodijo koordinacija, moč, hitrost, ravnotežje, gibljivost, natančnost in vzdržljivost, medtem ko gibalne spretnosti obsegajo lokomotorne, manipulativne in stabilnostne veščine. Ta razvoj je posledica medsebojnega delovanja genetskih in okolijskih dejavnikov, pri čemer ima pomembno vlogo tudi otrokova lastna aktivnost in spodbude iz okolja (Pišot in Planinšec, 2005, str. 17).

Motorični razvoj otrok je kompleksen proces, ki vključuje dinamične in kontinuirane spremembe v motoričnih sposobnostih in spretnostih. Gre za interakcijo med dednimi dejavniki, živčno-mišičnim razvojem ter vplivi okolja (Pišot in Planinšec, 2005). Motorične sposobnosti vplivajo na splošno zdravje, telesno pripravljenost in celo kognitivni razvoj otrok. Raziskave potrjujejo, da otroci, ki so v zgodnjem otroštvu telesno aktivni, razvijejo boljše koordinacijske sposobnosti, kar jim omogoča lažje učenje novih gibalnih vzorcev in večjo samozavest pri gibanju (Haywood in Getchell, 2020).

Po Gallahu (2012) se motorični razvoj pri otrocih odvija v več fazah:

1. novorojenčkova faza (0–2 meseca): otrok razvija osnovne reflekse, kot so sesalni in prijemalni refleksi;
2. faza zgodnjega otroštva (2–12 mesecev): otrok začne obvladovati glavo, sledi predmetom z očmi, razvija koordinacijo rok in oči ter postopoma osvoji sposobnost sedenja in plazenja;
3. faza hoje (12–24 mesecev): otrok začne hoditi, kar predstavlja pomemben mejnik v motoričnem razvoju;
4. predšolska faza (2–6 let): otrok izboljšuje ravnotežje, koordinacijo in hitrost, uči se osnovnih športnih spretnosti, kot so metanje, brcanje in lovljenje;
5. šolska faza (6–12 let): otrok usvaja kompleksnejše motorične spretnosti in sodeluje v strukturiranih športnih dejavnostih.

Proces motoričnega razvoja vključuje zorenje živčnega sistema, mišic, kosti in telesnih proporcij, kar omogoča usklajeno delovanje različnih mišičnih skupin. Motorika se ne razvija naključno, temveč sledi določenim zakonitostim in poteka postopoma – od preprostih refleksnih gibov do hotenih in nadzorovanih gibalnih aktivnosti. Ključnega pomena je, da učenje gibalnih spretnosti ne prehitava otrokovega naravnega razvoja, saj lahko prevelik pritisk vodi v neuspehe in upad motivacije (Cemič, 1997; povz. po Videmšek in Jovan, 2002, str. 20–21).

Motorični razvoj se odvija večsmerno in je tesno povezan s telesnim, kognitivnim, čustvenim in socialnim razvojem otroka. Sprva poteka v cefalo-kavdalni smeri – otrok najprej pridobi

nadzor nad gibanjem glave, nato trupa in rok, šele nato nog – ter v proksimo-distalni smeri, kar pomeni, da se nadzor razvija od bližjih proti bolj oddaljenim delom telesa. S tem postaja otrok sposoben izvajati vse zahtevnejše gibalne aktivnosti (Videmšek in Pišot, 2007, str. 39–40).

Za spodbujanje motoričnega razvoja so ključne različne telesne in športne dejavnosti, ki otrokom omogočajo urjenje spretnosti ter razvijanje koordinacije in telesne moči. Ustrezne spodbude iz družinskega in šolskega okolja prispevajo k oblikovanju pozitivnega odnosa do gibanja in aktivnega življenjskega sloga, ki otroku pomaga pri soočanju z izzivi ter stresnimi situacijami skozi vse življenje (Škof, 2007, str. 27).

Igra ima ključno vlogo pri razvoju otrokove motorike. Pellegrini in Smith (1998) navajata, da prosta igra spodbuja razvoj osnovnih motoričnih sposobnosti, kot so ravnotežje, hitrost in moč. Otroci, ki se pogosto igrajo na prostem, razvijejo večjo stabilnost in hitrejške reflekse, kar pozitivno vpliva na njihov celostni razvoj.

Motorične sposobnosti in kognitivni razvoj sta tesno povezana. Thelen in Smith (1994) ugotavljata, da otroci, ki so bolj telesno aktivni, kažejo večjo sposobnost reševanja problemov, hitrejške prepoznavajo vzorce in se lažje prilagajajo novim situacijam. Gibanje spodbuja razvoj možganskih povezav, kar omogoča lažje učenje ter izboljšanje spomina in pozornosti.

Razlike v motoričnem razvoju so odvisne od več dejavnikov, kot so genetska predispozicija, spodbude iz okolja in individualne izkušnje (Haywood in Getchell, 2020). Nekateri otroci hitreje razvijejo koordinacijo in ravnotežje, medtem ko drugi potrebujejo več časa in ciljno usmerjeno vadbo. Prilagojeni gibalni programi, ki upoštevajo individualne razlike, so zato ključnega pomena.

Pišot in Planinšec (2005) pojasnjujeta, da so motorične sposobnosti v zgodnjem otroštvu kompleksen sistem, ki vključuje tako grobo kot fino motoriko. Poudarjata, da se osnovne komponente motorike – kot so koordinacija, moč, hitrost, ravnotežje in natančnost – razvijajo v neločljivi interakciji z drugimi dimenzijami psihosomatičnega statusa otroka. Ta celostni

pristop omogoča, da se vsaka motorna komponenta razvija v kontekstu celotnega telesnega in duševnega stanja, kar je ključno za optimalno gibalno učinkovitost in nadaljnji razvoj.

V nadaljevanju raziskave Pišot in Planinšec (2005) razpravljata o pomembnosti prilagojenih gibalnih programov, ki upoštevajo individualne razlike med otroki. Razumevanje interakcije med motoričnimi sposobnostmi in ostalimi psihosomatičnimi dimenzijami je bistveno za oblikovanje učinkovitih intervencij. S spodbujanjem celostnega razvoja, ki vključuje tako telesne kot čustvene in kognitivne aspekte, se izboljšuje otrokova samozavest, socialna interakcija ter kognitivne sposobnosti. Prilagojene dejavnosti, ki ustrezajo specifičnim potrebam vsakega otroka, omogočajo optimalno rast in razvoj ter prispevajo k dolgoročnemu uspehu v športu in vsakodnevnih gibalnih aktivnostih.

Tabela 1: Tipični razvojni mejniki motoričnega razvoja (0-6 let); (Gallahue, Ozmun in Goodale, 2012)

Tabela 1: Tipični razvojni mejniki motoričnega razvoja (0–6 let); (Gallahue, Ozmun in Goodale, 2012)

Starost	Motorični mejniki
0–3 meseci	- Dvigne glavo, ko leži na trebuhu. - Začne premikati roke in noge, refleksni gibi (prijemalni, sesalni refleksi). - Sledi predmetom z očmi.
4–6 mesecev	- Obrne se s hrbta na trebuh in obratno. - Drži glavo stabilno, ko je pokončno. - Začne segati po predmetih in jih prijemat.
7–9 mesecev	- Sedi brez opore. - Plazi se ali se pomika po zadnjici. - Drži predmete v obeh rokah in jih premešča.
10–12 mesecev	- Vstane s pomočjo pohištva (prijemanje za oporo). - Hodi ob opori, naredi prve samostojne korake. - Prijema drobne predmete s pincetnim prijemom.

12–18 mesecev	- Hodi samostojno, vendar še nestabilno. - Pleza po nizkih stopnicah. - Metanje in valjanje žoge.
18–24 mesecev	- Začne teči, čeprav še nerodno. - Brca žogo s celotnim stopalom. - Začne uporabljati žlico in kozarec samostojno.
2–3 leta	- Teče bolj stabilno. - Skoči na mestu z obema nogama. - Pleza po plezalih in nizkih strukturah. - Začne risati osnovne oblike (krogi, črte).
3–4 leta	- Hodí po prstih in petah. - Skáče naprej na obe nogi. - Z eno nogo stoji nekaj sekund. - Vozi tricikel. - Pravilno drži svinčnik.
4–5 let	- Tek postane bolj koordiniran. - Preskoči ovire. - Preskakuje po eni nogi (hop-skakanje). - Reže s škarjami po črti. - Uporablja pribor pri jedi.
5–6 let	- Skáče po eni nogi v ritmu. - Teče hitro in spreminja smer. - Vozi kolo s pomožnimi kolesčki. - Uporablja svinčnik za risanje črk. - Samostojno oblači in sezuje oblačila.

2.3 Motorične sposobnosti

Glogovec in Žagar (1990, str. 17; cit. po Ferbežar, 2002, str. 174) trdita, da bo vzgojitelj prepoznal motorično nadarjene otroke, če bo upošteval naslednja opazovalna pravila:

- ugotovite otrokove najvidnejše prednosti: pomembno je, da omogočite otroku, da uporabi svoje talente in opazujete, katere druge sposobnosti se bodo pojavile;

- pripravite različne situacije: otrok naj dela sam, v paru ali skupini, kar vam bo omogočilo opazovanje sprememb v njegovem obnašanju;
- opazujte otrokovo vedenje v različnih skupinah: s tem boste bolje razumeli, kako se otrok prilagaja različnim socialnim okoljem;
- opazujte vpliv otroka na druge: ugotovite, kako njegova prisotnost ali odsotnost vpliva na druge otroke, saj to lahko razkrije pomembne vidike njegove osebnosti;
- opazujte, kaj otrok najraje počne, ko je sam: to vam bo dalo vpogled v njegove lastne interese in prednosti;
- opazujte otrokove reakcije na različne spodbude v okolju: to omogoča razumevanje njegovih motivacij in odzivov na različne dražljaje;
- dajte otroku različne naloge: zabeležite rezultate nalog, saj boste na ta način prepoznali njegove talente in potenciale;
- opazujte otroka pri igri: v igri se pogosto kažejo otrokov talenti in interesi, zato bodite pozorni na te dejavnosti;
- omogočite otroku doseg pomembnega cilja: s tem boste lahko opazili nove kvalitete, ki se bodo pojavile. otrok mora imeti možnost, da sledi svojim konjičkom, saj bo to pokazalo njegove najmočnejše sposobnosti in motivacijo;
- opazujte spremembe v odzivih v različnih pogojih: pomembno je, da spremljate, kako otrok reagira v različnih okoliščinah, saj to daje vpogled v njegov razvoj;
- opazujte odzive otroka v tekmovalnih situacijah: tekmovalja lahko razkrijejo pomembne informacije o tem, kako otrok obvladuje izzive;
- ugotovite mnenje drugih o njem: mnenja drugih, kot so starši ali drugi strokovnjaki, vam lahko pomagajo oblikovati celovito sliko o otrokovih sposobnostih;
- sintetizirajte rezultate: zberite rezultate različnih preizkusov in opazovanj, da boste imeli celostno sliko o otrokovem napredku in potencialu.

2.4 Motorično nadarjeni predšolski otroci

Tabela 2: Nadpovprečni motorični dosežki pri motorično nadarjenih otrocih (Gallahue, Ozmun in Goodale, 2012; Gagné, 2005; Houwen in drugi, 2010)

Tabela 2: Nadpovprečni motorični dosežki pri motorično nadarjenih otrocih (Gallahue, Ozmun in Goodale, 2012; Gagné, 2005; Houwen in drugi, 2010)

Starost	Nadpovprečni dosežki
0–3 meseci	- Dvigne glavo že pri 2 tednih. - Ima boljšo kontrolo gibanja in manj refleksnih gibov.
4–6 mesecev	- Obrne se samostojno že pri 3 mesecih. - Zelo natančno prijemanje predmetov prej kot vrstniki.
7–9 mesecev	- Sedi stabilno že pri 5 mesecih. - Plazi se z večjo hitrostjo in nadzorom.
10–12 mesecev	- Samostojno hodi že pri 9 mesecih. - Izjemna natančnost pincetnega prijema, uporablja prste za kompleksnejše naloge.
12–18 mesecev	- Teče že pri 14 mesecih. - Hitro in spretno pleza po predmetih, z dobrim nadzorom.
18–24 mesecev	- Lahko lovi in meče žogo z osnovno kontrolo. - Uporablja žlico in vilico že pri 18 mesecih.
2–3 leta	- Skoči naprej že pri 2 letih. - Preskakuje ovire in spreminja smer teka. - Izjemna preciznost pri risanju krogov in črt.
3–4 leta	- Stoji na eni nogi več kot 10 sekund. - Spretno vozi kolo s pomožnimi kolesčki. - Piše preproste črke ali številke.
4–5 let	- Vozí kolo brez pomožnih kolesčkov. - Hitra menjava smeri pri teku. - Zelo natančno reže oblike s škarjami.
5–6 let	- Brez težav teče in se izogiba oviram. - Zelo hitro uči nove motorične naloge. - Riše detajlne slike s perspektivo.

Otroci z motorično nadarjenostjo dosegajo razvojne mejnike prej in z večjo preciznostjo kot vrstniki. Pogosto imajo:

- hitrejšo kontrolo gibanja,
- boljšo koordinacijo in ravnotežje,
- večjo preciznost pri finih motoričnih nalogah,
- napredno sposobnost načrtovanja gibanja,
- zelo hitro usvajanje novih motoričnih vzorcev.

Študije kažejo, da se motorično nadarjeni otroci že zelo zgodaj razlikujejo od vrstnikov, saj se njihova gibanja zdijo naravna, usklajena in nadzorovana, kar vpliva tudi na njihov kasnejši uspeh v športu in akademskih področjih, povezanih z motoričnimi spretnostmi (Gagné, 2005; Houwen in drugi, 2010).

2.5 Kompetence vzgojiteljev predšolskih otrok

Retar (2022) poudarja, da imajo vzgojitelji pomembno nalogo pri spodbujanju zgodnjega gibalnega razvoja otrok. V svoji raziskavi opisuje pomen zgodnjega učenja gibanja in kako pomembno je, da se gibalne aktivnosti v predšolskem obdobju izvajajo sistematično in s strokovno podporo. Vzgojitelji morajo ustvariti učni prostor, kjer otroci občutijo varnost in so motivirani za gibanje, kar pripomore k njihovem gibalnemu in telesnemu razvoju. Pomembno je, da vzgojitelji obravnavajo gibanje kot osnovo za celosten razvoj otrok, kar vključuje tako telesne kot tudi kognitivne in socialne veščine.

Po mnenju Retarja (2022) mora biti proces gibalnega učenja fleksibilen in prilagodljiv, saj se otroci v tem obdobju hitro razvijajo in imajo različne sposobnosti in potrebe. Vzgojitelji so odgovorni za razvoj dejavnosti, ki spodbujajo kognitivne sposobnosti in omogočajo otrokom, da se naučijo osnovnih gibalnih veščin, kot so koordinacija, ravnotežje in osnovne motorične sposobnosti. Ta prilagodljivost dejavnosti omogoča, da se otrokom zagotovi dovolj izzivov, hkrati pa omogoča, da se naučijo s svojimi lastnimi zmogljivostmi in napakami. Takšen pristop podpira dolgoročni razvoj, saj pomaga otrokom razviti pozitivne navade za nadaljnjo telesno aktivnost.

Po mnenju Uradnega lista RS (2017) je za učinkovito izvajanje gibalnih dejavnosti ključna ustrežna izobrazba vzgojiteljev in drugih strokovnjakov, ki delujejo na področju predšolske vzgoje. Pravilnik o merilih za določitev javnoveljavnih študijskih programov, ki dajejo kompetence za strokovno izobraženega delavca v športu, določa jasne smernice za pripravo in izvajanje pedagoških programov, ki vključujejo gibalno dejavnost. S tem so vzgojitelji pozvani, da pridobijo specifične kompetence, ki jim omogočajo kakovostno izvajanje gibalnih programov, pri tem pa se upoštevajo tako strokovne kot tudi zakonske zahteve.

Ta pravilnik poudarja, da mora biti vsak študijski program, ki daje kompetence za izvajanje gibalnih aktivnosti v predšolskih ustanovah, skladen z nacionalnimi smernicami in standardi, ki zagotavljajo kakovost in varnost otrok med izvajanjem gibalnih dejavnosti. Vzgojitelji morajo tako obvladovati teoretično znanje in praktične spretnosti, ki jih omogočajo pri oblikovanju dejavnosti, ter imeti ustrezno strokovno znanje za spodbujanje otroškega razvoja. Stalno strokovno izpopolnjevanje in usklajevanje programa z novimi raziskavami na področju gibalnega učenja sta ključna za uspešno izvajanje gibalnih dejavnosti.

Vzgojitelji v predšolskem obdobju igrajo ključno vlogo pri gibalnem razvoju otrok, saj vplivajo na oblikovanje osnovnih gibalnih veščin, ki so osnova za celostni razvoj posameznika. Kot poudarja Turk (2010), je naloga vzgojiteljev, da usmerjajo in spodbujajo gibalni razvoj skozi različne dejavnosti, ki so primerne za starostne in razvojne stopnje otrok. Vzgojitelji so odgovorni za ustvarjanje učnega okolja, kjer so gibalne aktivnosti integralni del otrokovega vsakdana in omogočajo otrokom, da se učijo skozi igro in gibanje. S tem omogočajo otrokom, da razvijajo telesne in motorične sposobnosti, kar je ključno za njihov kognitivni, čustveni in socialni razvoj.

Za učinkovito spodbujanje gibalnega razvoja vzgojitelji potrebujejo širok spekter kompetenc. Te vključujejo tako teoretično znanje o gibalnem razvoju otrok kot tudi praktične veščine za ustvarjanje primernih dejavnosti, ki upoštevajo individualne potrebe otrok. Poudarek je na prilagajanju dejavnosti, da se otrokom zagotovi varno in spodbudno okolje za gibanje. Vzgojitelji morajo prepoznati in razumeti različne razvojne faze otrok, saj se gibalne sposobnosti razvijajo postopoma, kar pomeni, da morajo biti dejavnosti zasnovane tako, da

ustrezajo tem fazam in zagotavljajo izzive, ki spodbujajo napredek, hkrati pa ne presegajo zmožnosti otrok (Turk, 2010).

Pomembno je tudi, da vzgojitelji spodbujajo otroški interes za gibanje ter ustvarjajo pozitivne izkušnje, ki vplivajo na oblikovanje trajnih navad v zvezi z aktivnim življenjskim slogom. S sodelovanjem s starši in drugimi strokovnjaki, kot so fizioterapevti ali športni pedagogi, vzgojitelji še dodatno zagotavljajo, da dejavnosti ustrezajo potrebam vseh otrok, vključno s tistimi z različnimi potrebami in zmožnostmi (prav tam).

Kovačič (2018) ugotavlja, da kompetence vzgojiteljev na področju gibanja vključujejo široko znanje o razvoju motoričnih sposobnosti, sposobnost prilagajanja dejavnosti posameznim otrokom ter poznavanje metod in tehnik, ki omogočajo najučinkovitejše učenje skozi gibanje. Poudarja, da je pomembno, da vzgojitelj spodbuja otroke k redni telesni dejavnosti in razvija njihove gibalne kompetence na načine, ki so jim zanimivi in prilagojeni njihovi starosti. Pomemben dejavnik pri tem je tudi vključevanje raznolikih gibalnih pripomočkov in metod, ki omogočajo raznolikost pri izvedbi aktivnosti.

V skladu s Kurikulumom za predšolsko vzgojo, ki opredeljuje temeljne smernice za pedagoško delo v slovenskih vrtcih, so vzgojitelji odgovorni za celostni razvoj otrok, vključno z njihovim gibalnim razvojem. Gibanje ni le telesna dejavnost, temveč ključen dejavnik, ki vpliva na otrokov fizični, kognitivni, čustveni in socialni razvoj. Vzgojitelji imajo zato pomembno vlogo pri spodbujanju in usmerjanju otrok skozi različne gibalne aktivnosti, ki so prilagojene njihovim potrebam in razvojni stopnji.

Tabela, ki sledi, prikazuje ključne kompetence vzgojiteljev pri področju gibanja, ki so opredeljene v Kurikulumu za predšolsko vzgojo. Vključuje tako vlogo vzgojitelja kot specifične naloge, ki jih ta opravlja za podporo otrokovemu gibalnemu razvoju. S tem želimo poudariti pomembnost celostnega pristopa k otrokovemu učenju in rasti, kjer gibanje igra ključno vlogo.

Tabela 3: Kompetence in vloge vzgojitelja predšolskih otrok na področju gibanja (Kurikulum, 1999)

Tabela 3: Kompetence in vloge vzgojitelja predšolskih otrok na področju gibanja (Kurikulum, 1999)

Kompetenca, vloga	Opis	Povezava z otrokovim razvojem
Razumevanje gibalnega razvoja otrok	Vzgojitelj mora imeti poglobljeno znanje o razvoju motoričnih sposobnosti in razvojnih fazah otrok. S tem omogoči otrokom ustrezno podporo pri učenju gibalnih veščin.	Omogoča otrokom, da razvijajo osnovne motorične sposobnosti (hoja, tek, skakanje), kar prispeva k njihovem telesnemu in kognitivnemu razvoju.
Spodbujanje gibalnih dejavnosti	Vzgojitelj spodbuja otroke k različnim telesnim aktivnostim, kot so igre, ples, športne dejavnosti, da bi okrepili telesno zdravje in izboljšali motorične sposobnosti.	Razvija zdrav življenjski slog, izboljšuje telesno pripravljenost in povečuje otrokovo samozavest pri telesni aktivnosti.
Načrtovanje gibalnih aktivnosti	Vzgojitelj načrtuje dejavnosti, ki so primerne starosti in razvojnim potrebam otrok ter zagotavlja, da so aktivnosti zabavne, varne in izobraževalne.	Prilagajanje aktivnosti starostnim zmožnostim omogoča optimalen razvoj motoričnih in kognitivnih veščin otrok.
Vključevanje gibalnih aktivnosti v širši kurikulum	Vzgojitelj povezuje gibanje z drugimi področji kurikuluma, kot so umetnost,	Pomaga otrokom razvijati sposobnosti na več področjih,

	glasba, matematika, kar spodbuja celostni razvoj otroka.	izboljšuje njihovo sposobnost reševanja problemov in ustvarjalnosti, ter spodbuja sodelovanje in socializacijo.
Ustvarjanje spodbudnega učnega okolja	Vzgojitelj ustvarja prostor, kjer otroci lahko prosto raziskujejo gibanje, uporabljajo različne pripomočke in igre za razvoj svojih gibalnih sposobnosti.	Spodbuja raziskovalni duh, krepijo socialne in čustvene veščine, otroci razvijajo samozavest, ko se učijo skozi igro.
Spremljanje in ocenjevanje napredka otrok	Vzgojitelj spremlja napredek otrok pri gibanju, prepozna njihove prednosti in področja za izboljšanje ter prilagaja dejavnosti glede na otrokov napredek.	Pomoč pri prepoznavanju specifičnih potreb po razvoju motoričnih sposobnosti, prilagajanje dejavnosti omogoča vsakemu otroku napredek.

2.5 Kompetence vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok

Starši in vzgojitelji imajo ključno vlogo pri spodbujanju otrokovega motoričnega razvoja. Po Videmšku in Pišotu (2007) otroci pridobivajo motorične spretnosti predvsem skozi posnemanje in interakcijo z okolico. Zagotavljanje varnega in spodbudnega okolja omogoča otrokom, da raziskujejo in razvijajo svoje gibalne sposobnosti na način, ki je skladen z njihovim naravnim razvojnim tokom.

Vzgojitelji imajo ključno vlogo pri zgodnjem odkrivanju in spodbujanju razvoja teh otrok, saj preživijo veliko časa z njimi v organiziranem vzgojno-izobraževalnem okolju. Vendar raziskave

kažejo, da vzgojitelji pogosto niso dovolj usposobljeni za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok, kar lahko vodi do neizkoriščenih potencialov (Trep, 2017; Čakš, 2012).

Vzgojitelji morajo poznati teorijo in prakso prepoznavanja motorično nadarjenih otrok. Trep (2017) poudarja, da se nadarjenost ne izraža le v izjemnih gibalnih sposobnostih, temveč tudi v hitrem napredku pri učenju novih gibov in inovativnosti v gibalnih dejavnostih. Kljub temu raziskave kažejo, da mnogi vzgojitelji nimajo ustreznega znanja o specifičnih lastnostih motorične nadarjenosti (Houwen in drugi, 2010).

Ena najpomembnejših kompetenc vzgojiteljev je sposobnost opazovanja otrok in prepoznavanja tistih, ki izkazujejo nadpovprečne motorične sposobnosti. Po raziskavi Trep (2017) je več kot 70 % anketiranih vzgojiteljev izpostavilo, da prepoznajo motorično nadarjene otroke predvsem med igro, a niso prepričani, kako jih sistematično oceniti. Gallahue in drugi (2012) predlagajo uporabo standardiziranih testov za oceno gibalnih sposobnosti, kar bi lahko izboljšalo objektivnost prepoznavanja.

Vzgojitelji morajo biti sposobni prilagajati dejavnosti, da bi motorično nadarjenim otrokom omogočili ustrezen izziv. Raziskava Čakš (2012) kaže, da vzgojitelji, ki imajo daljši staž, pogosteje pripravljajo zahtevnejše naloge za motorično nadarjene otroke, vendar se mlajši vzgojitelji bolj osredotočajo na spodbujanje ustvarjalnega gibanja. To potrjuje potrebo po dodatnem izobraževanju za vzgojitelje, da bi lahko vsi enakovredno spodbujali nadarjene otroke.

Učinkovito sodelovanje s starši in drugimi strokovnjaki, kot so kineziologi, specialni pedagogi in psihologi, je ključno za razvoj nadarjenih otrok. Po raziskavi Trep (2017) le 40 % vzgojiteljev aktivno sodeluje s starši pri prepoznavanju in spodbujanju nadarjenih otrok, kar kaže na potrebo po izboljšanju komunikacije in skupnega pristopa k razvoju otroka.

Vloga vzgojitelja pri odkrivanju motorično nadarjenih otrok je ključna že v zgodnjem otroštvu. Vzgojitelji morajo biti pozorni na specifične gibalne sposobnosti otrok, kot so hitrost, koordinacija in moč. Motorično nadarjeni otroci pogosto izstopajo z izjemnimi sposobnostmi pri gibalnih igrah in telesnih dejavnostih. Zgodnje prepoznavanje teh otrok omogoči ustrezno usmerjanje in podporo njihovem razvoju, kar je bistvenega pomena za njihov nadaljnji napredek in dobrobit (Trep, 2018).

Vzgojitelji imajo pomembno nalogo, da prepoznajo otroke z izjemnimi motoričnimi sposobnostmi in jih vključijo v aktivnosti, ki jim omogočajo nadaljnje razvijanje teh sposobnosti. Pomembno je, da vzgojitelji ne le prepoznajo nadarjenost, ampak tudi ustvarijo okolje, ki bo otrokom omogočilo rast na gibalnem področju. S tem pristopom lahko prispevamo k celostnemu razvoju otrok, ki bodo imeli več možnosti za razvoj v vseh drugih področjih, kot so socialne veščine in samospoštovanje (prav tam).

Čeprav je ta raziskava osredotočena na integracijo otrok z govorno-jezikovnimi motnjami, njene ugotovitve ponujajo pomembne vpoglede tudi v delo z motorično nadarjenimi otroki. Pomembno je, da vzgojitelji obravnavajo vsak otrok posebej in prilagajajo aktivnosti, ki spodbujajo njegov napredek na različnih področjih. Razumevanje potreb posameznih otrok je ključno za uspešno vključevanje v skupinske dejavnosti (Lavrič, 2017).

Vzgojitelj mora tudi pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok izvajati aktivnosti, ki spodbujajo razvoj njihove ustvarjalnosti in razmišljanja, ne le fizičnih sposobnosti. S tem pristopom se lahko otroci, ki so nadarjeni za gibanje, vključijo v različne oblike igre in učenja, kjer je poudarek na gibalni inteligenci in fleksibilnosti mišljenja (prav tam).

Motorično nadarjeni otroci imajo pogosto izjemno sposobnost hitrega usvajanja novih gibalnih veščin, kar pomeni, da lahko hitro napredujejo v različnih gibalnih igrah in športih. Vzgojitelji morajo biti pozorni na otrokovo zmožnost za samostojno izvajanje nalog, ki vključujejo gibanje, ter mu omogočiti dostop do novih izzivov, ki bodo spodbujali nadaljnji razvoj teh sposobnosti. Pomembno je, da so aktivnosti prilagojene njegovim potrebam, da lahko otroci občutijo uspeh in napredek (Modra Akademija, 2020).

Vzgojitelji se morajo zavedati, da so gibalne sposobnosti pogosto povezane z drugimi področji razvoja, kot so koordinacija in socialne sposobnosti. Pomembno je, da se motorično nadarjenim otrokom omogoči vključevanje v različne socialne igre in aktivnosti, kjer bodo lahko razvijali tudi druge veščine, kot so sodelovanje, izražanje čustev in timsko delo (prav tam).

Motorično nadarjeni otroci se pogosto srečujejo z izzivom pomanjkanja primernih aktivnosti, ki bi ustrezale njihovim zmožnostim. Vzgojitelji so tisti, ki morajo prepoznati otrokovo nadarjenost in jim omogočiti primerne izzive, ki bodo spodbujali njihov napredek. Pristopi, kot so vključevanje v zahtevnejše gibalne igre, gibanje z različnimi rekviziti in ustvarjanje razgibanih dejavnosti, so ključnega pomena za njihov razvoj (Čakš, 2012).

Vzgojitelji imajo pomembno nalogo tudi pri ustvarjanju spodbudnega okolja, v katerem motorično nadarjeni otroci ne bodo le razvijali svojih sposobnosti, ampak bodo tudi uživali v gibanju. Pomembno je, da so dejavnosti prilagojene njihovim potrebam, da jim omogočijo samostojnost, raziskovanje novih možnosti ter ustvarjanje novih gibov in veščin. Tako se otrokovo motorično znanje in sposobnosti postopoma razvijajo, kar prispeva k njegovi samopodobi in občutku uspešnosti (prav tam).

Vloga vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok je ključna za zgodnje odkrivanje in podporo teh otrok pri njihovem gibalnem razvoju. Kot poudarja Kovačič (2018), so vzgojitelji prvi, ki opazijo otrokove gibalne sposobnosti v vsakodnevnem okolju. Pomembno je, da so pozorni na otroke, ki izstopajo z izjemno hitrostjo, koordinacijo in natančnostjo v gibanju. To omogoči zgodnje prepoznavanje motorične nadarjenosti. Vzgojitelji imajo tudi nalogo izvajanja motoričnih testov, katerih rezultati so koristni pri objektivnem merjenju otrokove gibalne sposobnosti. Takšni testi omogočajo, da se prepoznajo otroci, ki se izstopajo in so pripravljeni na nadaljnje spodbujanje in razvijanje svojih motoričnih sposobnosti.

Ko vzgojitelji prepoznajo motorično nadarjenega otroka, se morajo osredotočiti na zagotavljanje primerne podpore za njegov razvoj. Kovačič (2018) opozarja, da je treba otrokom omogočiti vključevanje v dejavnosti, ki ustrezajo njihovim sposobnostim in omogočajo nadgradnjo njihovih gibalnih sposobnosti. Vzgojitelji sodelujejo z drugimi strokovnjaki, kot so pedagogi in psihologi, da bi oblikovali individualizirane načrte za nadaljnji razvoj. S tem pristopom ustvarjajo okolje, v katerem motorično nadarjeni otroci lahko optimalno razvijajo svoje sposobnosti, kar vpliva na njihov celostni napredek in dobrobit.

2.6 Dosedanje raziskave

Raziskava Sánchez-Matas in drugi (2024) poudarja, da je motorična kompetentnost ključna za celostni razvoj otroka in njegovo nadaljnjo fizično aktivnost. V študiji so uporabljali Movement Assessment Battery for Children (MABC-2) in Pictorial Scale of Perceived Motor Skill Competence for Children, ki sta učinkoviti orodji za oceno dejanske in zaznane motorične kompetentnosti. Rezultati so pokazali, da otroci, ki dosegajo visoke rezultate na teh testih, kažejo večjo samozavest pri motoričnih nalogah, kar lahko nakazuje zgodnje znake motorične nadarjenosti. Ti otroci pogosto razvijejo boljšo koordinacijo gibanja in večjo željo po sodelovanju v športnih in gibalnih dejavnostih.

Zraven tega ocenjevalnih orodij raziskava navaja tudi pomen zgodnje intervencije in prilagojenih učnih okolij za spodbujanje motorično nadarjenih otrok. Avtorji poudarjajo, da standardni programi zgodnjega otroštva morda ne nudijo dovolj izzivov za otroke z visoko motorično kompetenco. Priporočajo, da se pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok upošteva njihova sposobnost hitrega učenja novih gibalnih vzorcev, natančnost pri izvedbi gibov in interes za gibanje, ki presega vrstniške norme. Na ta način bi lahko otrokom zagotovili ustrezne razvojne priložnosti, ki bi jim omogočile nadaljnji napredek.

Raziskava Absatova in drugi (2014) se osredotoča na razvoj nadarjenih otrok in njihovih osebnostnih lastnosti, pri čemer poudarja tudi pomen zgodnjega prepoznavanja talentov. Avtorji poudarjajo, da je nadarjenost pogosto povezana z izrazito visoko sposobnostjo reševanja kompleksnih nalog, ki jih otroci opravljajo z lahkoto in užitkom. Čeprav se raziskava primarno ne osredotoča na motorično nadarjenost, omenja, da imajo nadarjeni otroci pogosto visoko stopnjo telesne koordinacije in hitrejše učenje novih veščin, kar so značilnosti, ki so pomembne pri identifikaciji motorične nadarjenosti.

Raziskava poudarja, da mora biti prepoznavanje nadarjenih otrok celostno in upoštevati različne dejavnike, vključno z okoljem, podporo staršev ter možnostmi za razvijanje specifičnih sposobnosti. Motorično nadarjeni otroci pogosto izkazujejo močno notranjo motivacijo za gibanje, ki jo lahko negujemo s primernimi programi in dejavnostmi, usmerjenimi v razvoj njihovih spretnosti. Avtorji predlagajo, da bi morale šole in vrtci sodelovati s starši pri

odkrivanju teh sposobnosti in ponujati dodatne izzive za otroke, ki se gibalno razvijajo hitreje od svojih vrstnikov.

V raziskavi Bogoyavlenskaya in drugi (2016) se avtorji osredotočajo na metode prepoznavanja nadarjenosti v zgodnjem otroštvu ter ugotavljajo, da standardni intelektualni testi niso dovolj za prepoznavanje vseh oblik nadarjenosti, vključno z motorično. Ugotovili so, da testi, kot so Raven's Colored Matrices, sicer zaznajo kognitivne sposobnosti, vendar ne odražajo sposobnosti otrok za samoiniciativno učenje in razvoj lastnih spretnosti. Namesto tega predlagajo uporabo bolj dinamičnih metod ocenjevanja, kot so opazovanje otrokove angažiranosti v nalogah, ustvarjalni pristop k reševanju problemov in vztrajnost pri učenju novih gibanj.

Študija poudarja, da je motorična nadarjenost pogosto povezana z otrokovim interesom za gibanje in raziskovanje okolja skozi fizično aktivnost. Otroci, ki se spontano lotevajo novih gibalnih izzivov, eksperimentirajo z različnimi vzorci gibanja in kažejo sposobnost prilagajanja v nepredvidljivih situacijah, imajo večje možnosti za razvoj motorične nadarjenosti. Raziskava zato priporoča, da se pri identifikaciji motorično nadarjenih otrok ne zanašamo zgolj na standardizirane teste, temveč tudi na kvalitativne metode, kot so poglobljeno opazovanje in analiza otrokove motivacije za gibanje

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 Metodologija raziskave

Empirični del raziskave temelji na kvantitativni raziskovalni metodi, natančneje na uporabi strukturiranega anketnega vprašalnika. Vprašalnik je bil oblikovan na podlagi predhodnih raziskav s področja motorične nadarjenosti in kompetenc vzgojiteljev. Cilj raziskave je bil pridobiti vpogled v zaznavanje lastnih kompetenc vzgojiteljev za prepoznavanje in delo z motorično nadarjenimi otroki v predšolskem obdobju. Anketa je bila razdeljena med zaposlene v slovenskih vrtcih, večinoma v digitalni obliki. Zbrane podatke smo analizirali s pomočjo deskriptivne statistike.

V tem poglavju bomo predstavili raziskovalni načrt, metode zbiranja podatkov ter način analize rezultatov. Podatke smo zbrali z anketnim vprašalnikom, ki je bil razvit posebej za namen te raziskave. V nadaljevanju predstavljamo posamezne vidike metodološkega pristopa.

3.1.1 Namen in cilji raziskave

Namen raziskave je bil proučiti, kako kompetentni se vzgojitelji počutijo pri prepoznavanju in delu z motorično nadarjenimi otroki v predšolskem obdobju. Z raziskavo smo želeli osvetliti, v kolikšni meri vzgojitelji prepoznavajo motorično nadarjene otroke, kakšna znanja in vire uporabljajo pri tem ter s kakšnimi izzivi se soočajo. Glavna raziskovalna vprašanja so se osredotočila na subjektivno oceno kompetenc in na zaznane pogoje v vrtcu za delo z nadarjenimi otroki. Cilj je bil identificirati morebitne vrzeli med obstoječim znanjem vzgojiteljev ter njihovimi dejanskimi možnostmi za delo na tem področju.

3.1.2 Raziskovalni pristop

Uporabljen je bil kvantitativni raziskovalni pristop, saj smo želeli zajeti širši vzorec udeležencev in pridobiti statistično obdelane podatke, ki omogočajo objektivno primerjavo med posameznimi spremenljivkami. Kvantitativna metoda omogoča identifikacijo pogostosti določenih stališč, zaznav in ravnanj vzgojiteljev, kar je bilo ključno za odgovore na zastavljena raziskovalna vprašanja. Anketni vprašalnik je bil strukturiran in sestavljen iz kombinacije demografskih vprašanj ter vsebinskih trditev, povezanih z zaznavanjem kompetenc, znanja in prakse vzgojiteljev.

3.1.3 Oblikovanje in struktura vprašalnika

Vprašalnik je bil sestavljen na podlagi pregleda literature s področja motorične nadarjenosti, vzgojiteljskih kompetenc in didaktike gibalnih dejavnosti. Vključeval je 13 glavnih vprašanj, od katerih so bila nekatera odprtega, večina pa zaprtega tipa, kar je omogočalo kvantitativno analizo. Posebna pozornost je bila namenjena Likertovim lestvicam, kjer so anketiranci ocenjevali različne trditve, povezane z njihovim doživljanjem, znanjem in ravnanjem v praksi. Na ta način smo želeli zajeti ne le objektivne okoliščine, temveč tudi subjektivne občutke kompetentnosti.

3.1.4 Zbiranje podatkov

Anketa je bila izvedena v digitalni obliki s pomočjo spletnega orodja 1KA, kar je omogočilo enostavno dostopnost in anonimnost sodelujočih. Razposlana je bila preko elektronske pošte na različne vrtce po Sloveniji in preko facebook spletne strani Vzgojiteljice in vzgojitelji predšolskih otrok. Podatki so se zbirali v mesecu aprilu 2025. K sodelovanju smo povabili vzgojitelje, ki delajo z otroki prvega in drugega starostnega obdobja, ter tiste, ki delujejo v kombiniranih oddelkih.

3.1.5 Analiza podatkov

Zbrane podatke smo analizirali s pomočjo deskriptivne statistike. Osredotočili smo se na frekvenčne porazdelitve, aritmetične sredine in standardne odklone. Rezultati so predstavljeni v preglednicah, ki omogočajo transparenten prikaz odgovora na vsako vprašanje posebej. Za kvalitativne odgovore (npr. ocene na lestvicah) smo uporabili povprečje, ki izraža splošno tendenco v zaznavah anketirancev. Podatki so služili kot osnova za interpretacijo kompetenc vzgojiteljev in identifikacijo ključnih izzivov.

3.2 Opis vzorca

V raziskavi je sodelovalo 55 vzgojiteljev iz različnih slovenskih vrtcev. Med njimi je bilo 95 % žensk in 4 % moških. Starostna struktura vzgojiteljev kaže, da jih je 29 % mlajših od 30 let, 33 % starih med 31 in 40 let ter 38 % starejših od 40 let. Večina anketiranih je zaposlena v vrtcih, ki delujejo v mestnem okolju (60 %), ostali pa na podeželju (40 %). Kar 51 % vzgojiteljev ima

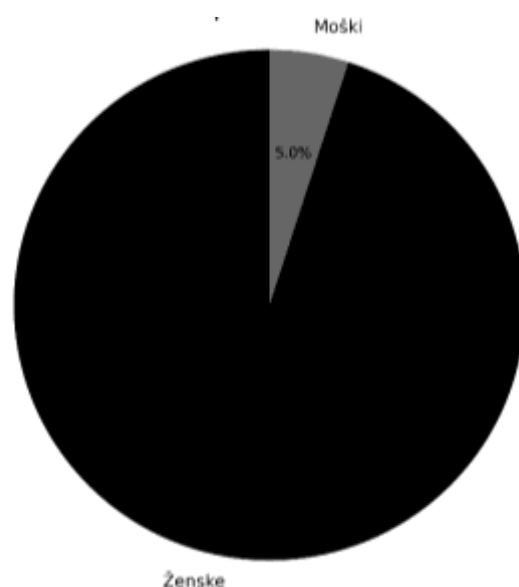
manj kot 10 let delovnih izkušenj, 29 % med 11 in 20 let, 20 % pa več kot 21 let. Glede na stopnjo izobrazbe ima 56 % visokošolsko izobrazbo, 31 % višješolsko in 13 % srednješolsko.

V nadaljevanju predstavljamo podrobno analizo vzorca, ki je sodeloval v raziskavi. Analizirali smo osnovne demografske podatke udeležencev, ki vključujejo spol, starost, delovno okolje, delovno dobo, stopnjo izobrazbe in starostno skupino otrok, s katerimi trenutno delajo. Te spremenljivke omogočajo razumevanje širšega konteksta, znotraj katerega vzgojitelji delujejo in razvijajo svoje kompetence.

3.2.1 Spol anketirancev

Med anketiranimi vzgojitelji je bilo 95 % žensk in le 4 % moških. Takšen rezultat je pričakovan, saj gre za poklic, kjer tradicionalno prevladujejo ženske. Delež moških v predšolski vzgoji je še vedno zelo nizek, čeprav se v zadnjih letih pojavljajo pobude za večjo uravnoteženost spolov. Ker so odgovori skoraj izključno ženski, lahko domnevamo, da rezultati raziskave predvsem odražajo zaznave in izkušnje vzgojiteljic. Kljub temu je pomembno, da v prihodnjih raziskavah vključimo večji delež moških, saj lahko njihova prisotnost v timu prinese drugačne poglede in pristope pri delu z motorično nadarjenimi otroki.

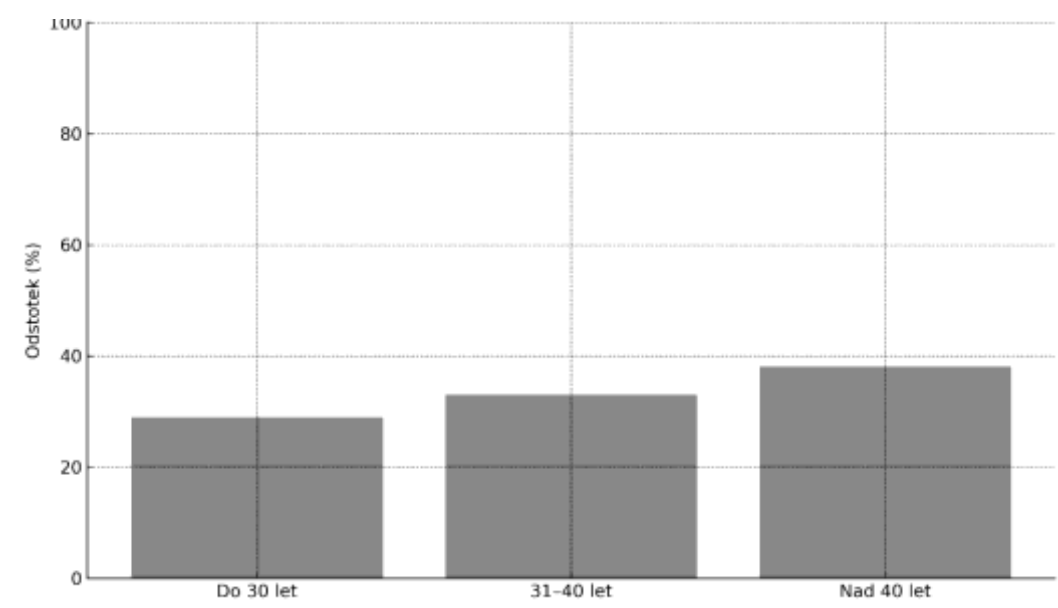
Graf 1: Spol anketirancev

3.2.2 Starost anketirancev

V vzorcu so bili zastopani vzgojitelji različnih starostnih skupin. 29 % jih je bilo starih do 30 let, 33 % med 31 in 40 let, ter 38 % nad 40 let. Starostna raznolikost nakazuje na uravnoteženost vzorca in omogoča vpogled v zaznave in izkušnje skozi različna karierna obdobja. Mlajši vzgojitelji so lahko bolj seznanjeni z novejšimi didaktičnimi pristopi in aktualnimi vsebinami iz študija, starejši pa imajo več praktičnih izkušenj, ki vplivajo na razvoj strokovnih kompetenc. Kombinacija različnih starostnih skupin je pomembna za bolj objektivno sliko trenutnega stanja kompetenc v slovenskem prostoru.

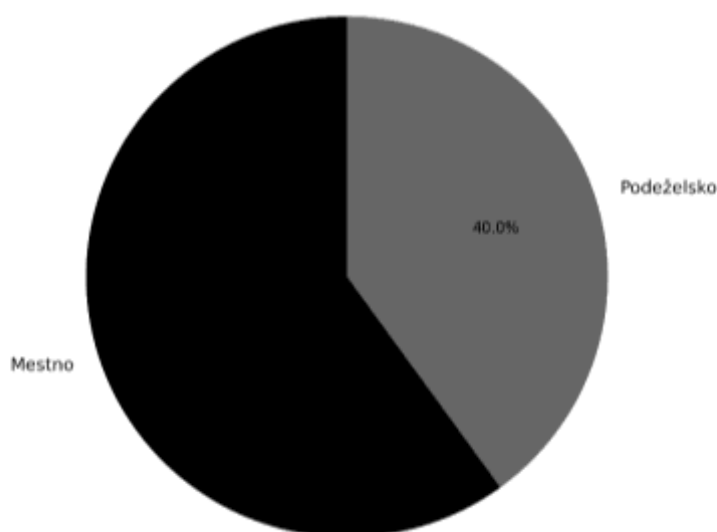
Graf 2: Starost anketirancev

3.2.3 Okolje vrtca

Večina sodelujočih (60 %) prihaja iz mestnih vrtcev, 40 % pa jih deluje v podeželskem okolju. Okolje, v katerem deluje vrtec, ima lahko pomemben vpliv na možnosti za prepoznavanje in delo z motorično nadarjenimi otroki. Mestni vrtci imajo običajno boljšo dostopnost do strokovnih služb, več možnosti za dodatne programe in boljšo opremljenost. Podeželski vrtci pa se pogosto soočajo s prostorsko omejenostjo in manjšim naborom zunanjih sodelavcev. Kljub temu pa v manjših okoljih obstaja večja povezanost z lokalno skupnostjo, kar lahko pozitivno vpliva na razvoj otrokovih potencialov.

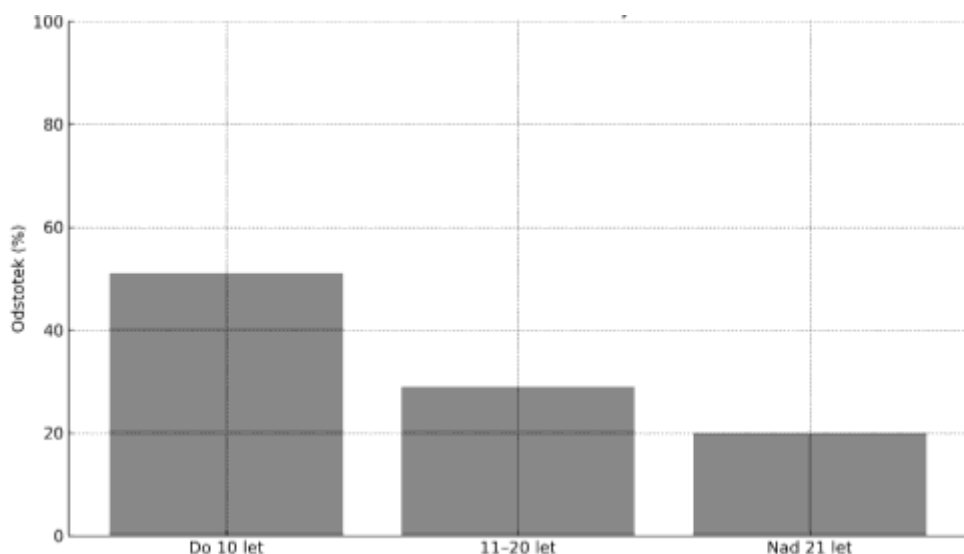
Graf 3 Okolje vrtca

3.2.4 Delovne izkušnje

Glede na delovno dobo je imelo največ vzgojiteljev (51 %) manj kot 10 let delovne dobe, 29 % jih je bilo zaposlenih med 11 in 20 let, 20 % pa več kot 21 let. Ti podatki kažejo, da je v raziskavi sodeloval velik delež vzgojiteljev začetnikov, kar lahko vpliva na zaznavanje kompetenc. Mlajši vzgojitelji se pogosto še udejanjajo v profesionalnem razvoju, zato so morda bolj kritični do svojih sposobnosti. Izkušeni vzgojitelji pa so lahko samozavestnejši, vendar lahko njihovo delo temelji tudi na rutini. Raziskava tako vključuje pestro paleto izkušenj, kar omogoča boljše razumevanje vpliva delovne dobe na strokovno zaznavo lastnih kompetenc.

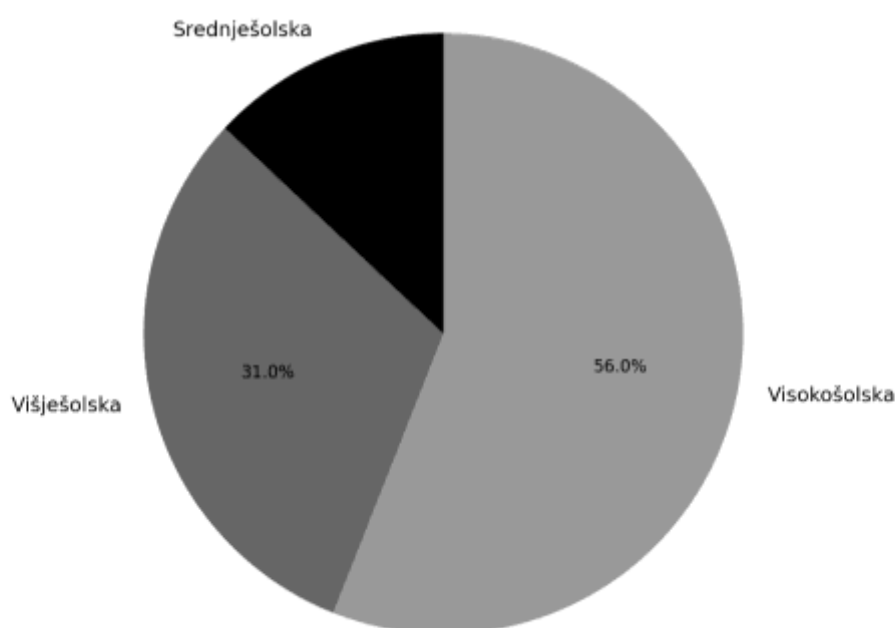
Graf 4: Delovne izkušnje

3.2.5 Stopnja izobrazbe

Med anketiranimi jih ima 56 % visokošolsko izobrazbo, 31 % višješolsko in 13 % srednješolsko. Višja stopnja izobrazbe je običajno povezana z večjo teoretično podkovanostjo, kar lahko vpliva na boljše razumevanje koncepta motorične nadarjenosti ter na učinkovitejše odzivanje v praksi. Kljub temu pa je ključno tudi stalno strokovno izpopolnjevanje, saj sama formalna izobrazba ne zagotavlja nujno visoke stopnje kompetentnosti. Razlike v izobrazbi lahko vplivajo na dostop do različnih izobraževanj in s tem tudi na razvoj specifičnih znanj.

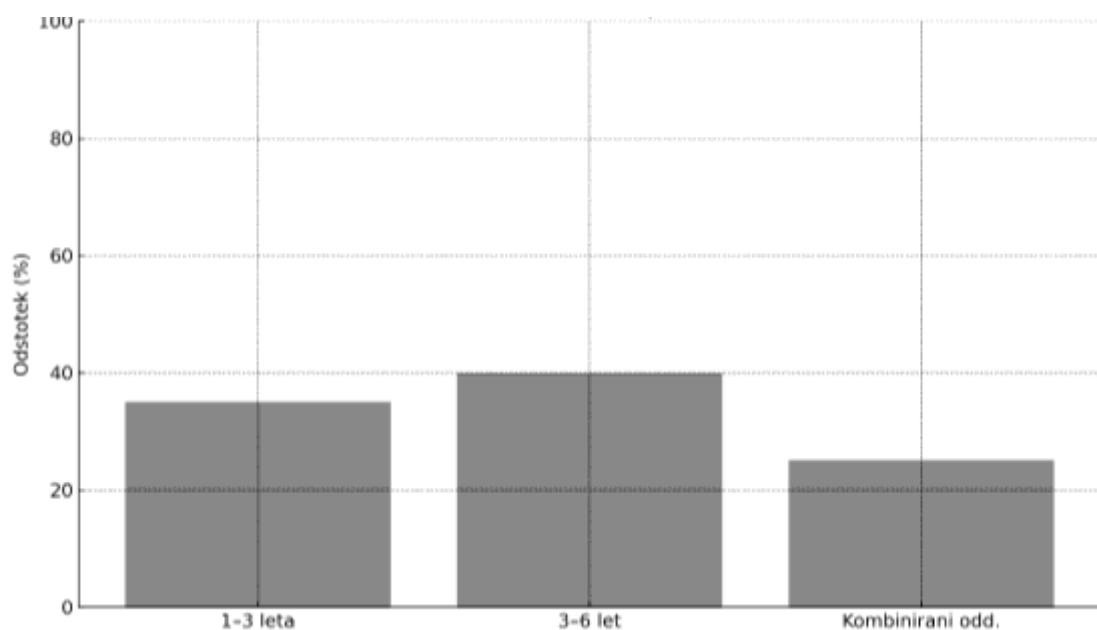
Graf 5: Stopnja izobrazbe

3.2.6 Starostna skupina otrok

Analiza je pokazala, da 35 % anketirancev dela s prvo starostno skupino otrok, 40 % z drugo starostno skupino, 25 % pa z otroki v kombiniranih oddelkih. Starost otrok vpliva na metode in pristope, ki jih vzgojitelji uporabljajo pri prepoznavanju nadarjenosti. Pri mlajših otrocih je težje prepoznati nadarjenost, saj razvojne razlike še niso povsem izoblikovane. Pri starejših otrocih pa se nadarjenost lahko pokaže bolj izrazito, predvsem pri kompleksnejših nalogah. Kombinirani oddelki predstavljajo poseben izziv, saj morajo vzgojitelji usklajevati dejavnosti za otroke različnih razvojnih stopenj.

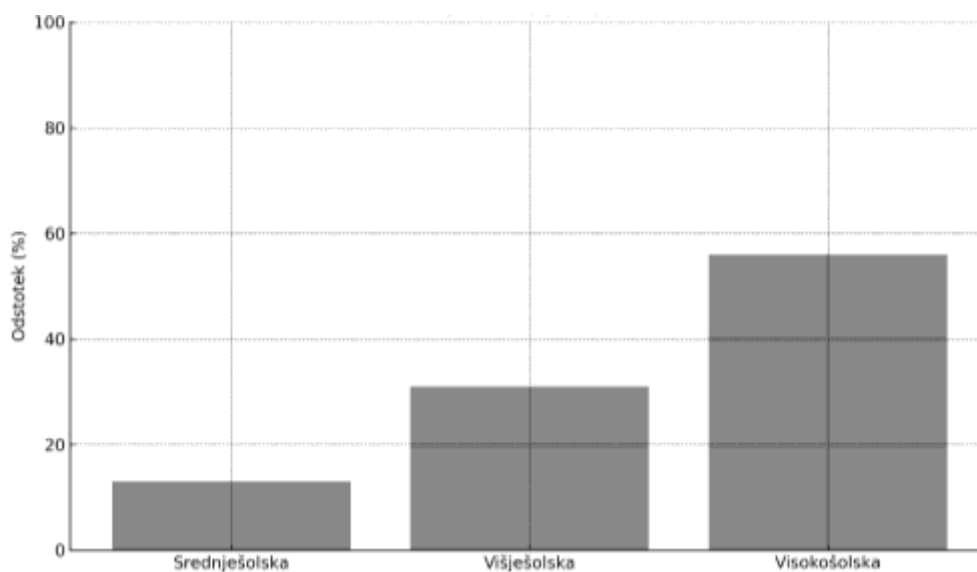
Graf 6: Starostna skupina otrok

3.2.7 Izobrazba

Več kot polovica anketiranih (56 %) ima visokošolsko izobrazbo, 31 % višješolsko in 13 % srednješolsko. Višja stopnja izobrazbe lahko pozitivno vpliva na zaznavanje in izvajanje strokovnih nalog. Izobrazba vzgojiteljev je ključni dejavnik, ki vpliva na njihovo strokovno delovanje, razumevanje otroškega razvoja in kompetentnost pri prepoznavanju posebnih potreb, vključno z motorično nadarjenostjo. V raziskavi ima 56 % anketiranih visokošolsko izobrazbo, 31 % višješolsko in 13 % srednješolsko. Razlike v izobrazbi odražajo tudi različne poti do poklica in vplivajo na to, kako posameznik pristopa k strokovnim izzivom.

Graf 7: Izobrazba anketirancev

3.2.8 Starostna skupina otrok

Odgovori kažejo, da 35 % anketiranih dela s prvo starostno skupino otrok, 40 % z drugo starostno skupino, in 25 % v kombiniranih oddelkih. To nakazuje raznoliko prakso, kar je pomembno, saj se motorične sposobnosti in možnosti prepoznavanja nadarjenosti razlikujejo glede na razvojno obdobje otrok. Starostna skupina otrok, s katerimi dela vzgojitelj, pomembno vpliva na pristop k delu, načrtovanje dejavnosti in možnosti za prepoznavanje motorične nadarjenosti. V raziskavi je 35 % anketirancev delalo s prvo starostno skupino otrok (1–3 let), 40 % z drugo starostno skupino (3–6 let), 25 % pa je bilo zaposlenih v kombiniranih oddelkih. Te razlike so pomembne, saj razvojne značilnosti otrok v posameznih obdobjih vplivajo na to, kako se nadarjenost sploh lahko izrazi.

3.2.9 Samoocena kompetenc za delo z motorično nadarjenimi otroki

Le 27 % anketiranih se ocenjuje kot zelo kompetentnih, 61 % kot kompetentnih, medtem ko jih 12 % meni, da za to delo niso ustrezno usposobljeni. Povprečna ocena je 1,9, kar kaže na zmerno pozitivno zaznavo kompetenc, a z dovolj prostora za izboljšave.

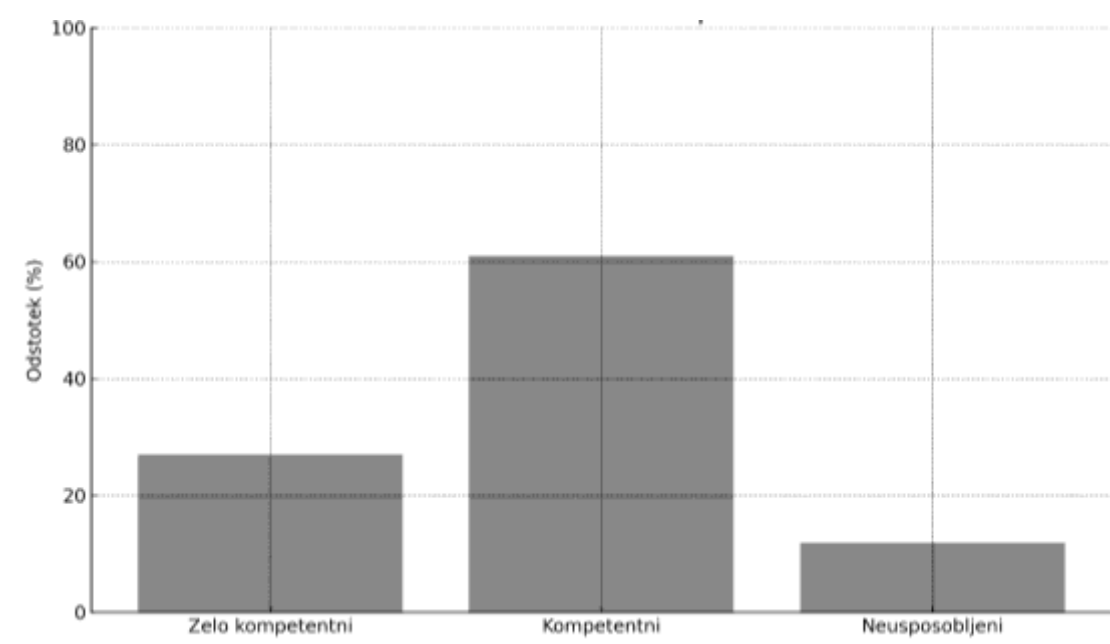
3.2.9.1 Samoocena kompetenc za delo z motorično nadarjenimi otroki

V raziskavi smo želeli ugotoviti, kako kompetentne se vzgojiteljice same ocenjujejo pri delu z motorično nadarjenimi otroki. Samoocena kompetenc je pomembna, saj vpliva na to, kako samozavestno vzgojiteljci pristopajo k prepoznavanju nadarjenosti, načrtovanju dejavnosti in individualizaciji pedagoškega procesa. Rezultati kažejo, da se 27 % anketiranih ocenjuje kot zelo kompetentnih, 61 % kot kompetentnih, medtem ko 12 % meni, da za to področje niso dovolj usposobljeni.

3.2.9.2 Razumevanje kompetenc

Kompetentnost vključuje znanje, veščine in odnos. V kontekstu motorične nadarjenosti to pomeni, da mora vzgojitelj poznati razvojne značilnosti otroka, znati oblikovati prilagojene dejavnosti in hkrati razvijati spodbudno okolje. Samoocena kompetenc temelji na notranjem občutku pripravljenosti in zmožnosti za delo. Anketirane vzgojiteljice so večinoma izrazile srednjo do visoko stopnjo samozavesti, kar kaže na osnovno razumevanje pomena dela z nadarjenimi otroki.

Graf 8: Samoocena kompetenc

3.2.9.3 Povezava med kompetencami in usposabljanjem

Tisti, ki so se označili kot dobro ali zelo dobro usposobljeni, pogosto omenjajo dodatna izobraževanja ali osebno zanimanje za športne dejavnosti. Po drugi strani pa vzgojitelji, ki niso prepričani v svoje kompetence, navajajo pomanjkanje usmerjenih vsebin med študijem in premalo prakse. To potrjuje pomembnost sistematične strokovne podpore skozi vse karierno obdobje. Formalna izobrazba mora biti dopolnjena z vseživljenjskim učenjem in strokovnim izpopolnjevanjem.

3.2.9.4 Vpliv samoocene na prakso

Samoocena močno vpliva na pedagoško prakso. Vzgojitelj, ki verjame v svoje kompetence, bo pogumneje načrtoval raznolike gibalne dejavnosti, lažje prepoznal znake nadarjenosti in učinkoviteje sodeloval s starši in drugimi strokovnjaki. Nasprotno pa nizka samozavest lahko vodi v izogibanje temam, kjer se strokovnjak ne počuti suverenega. Zato je krepitev občutka lastne kompetentnosti ključen cilj strokovnega razvoja, še posebej na področju, ki je pogosto zapostavljeno v izobraževalnih kurikulumih, kot je motorična nadarjenost.

3.10 Pridobivanje znanja za delo z motorično nadarjenimi otroki

Največ vzgojiteljev (34 %) znanje pridobiva s samoizobraževanjem, sledijo izobraževanja na seminarjih (22 %) in znanje iz časa študija (24 %). 20 % anketirancev poroča, da nima posebnih znanj za delo z motorično nadarjenimi otroki. Ti podatki opozarjajo na pomanjkanje sistematične priprave na to področje. Razumevanje, od kod vzgojitelji črpajo znanje za delo z motorično nadarjenimi otroki, je ključno za oblikovanje ustreznih strokovnih usposabljanj in podpornih sistemov. Rezultati raziskave kažejo, da največ znanja prihaja iz samoizobraževanja (34 %), sledijo seminarji in delavnice (22 %), študij (24 %) ter skupina tistih, ki poroča, da nima dodatnega znanja na tem področju (20 %). Ta raznolikost virov poudarja, da je podpora pri razvoju specifičnih kompetenc pogosto prepuščena posameznikovi iniciativi.

3.10.1 Znanje pridobljeno med študijem

Le četrtnina anketirancev meni, da so največ znanja pridobili v času formalnega izobraževanja. To kaže na določeno pomanjkljivost študijskih programov predšolske vzgoje, saj področje nadarjenosti – zlasti motorične – pogosto ni sistematično vključeno. Študenti se redko srečajo s koncepti, kot so individualizacija gibalnih dejavnosti, diagnostika nadarjenosti ali diferencirano načrtovanje v skupini otrok z različnimi sposobnostmi. Rezultat je, da diplomanti v prakso vstopajo brez potrebnega strokovnega orodja za prepoznavanje gibalne nadarjenosti.

3.10.2 Dodatna izobraževanja in seminarji

Izobraževanja po študiju predstavljajo pomemben vir znanja. Vendar je njihova kakovost, razpoložljivost in strokovna osredotočenost pogosto neenakomerna. Vzgojitelji, ki se udeležujejo seminarjev, navadno iščejo konkretne odgovore na izzive iz prakse. Usmerjeni programi o nadarjenosti so redki, zlasti o motorični nadarjenosti. Tudi ko obstajajo, se pogosto ne izvajajo sistematično. Zato so strokovnjaki pogosto prepuščeni naključju, ali se bodo v izobraževanjih sploh srečali s to tematiko.

3.10.3 Samoizobraževanje kot glavni vir

Največji delež vzgojiteljev svoje znanje pridobiva samoiniciativno, z branjem strokovne literature, iskanjem informacij na spletu in izmenjavo izkušenj s sodelavci. To kaže na visoko stopnjo strokovne odgovornosti posameznikov, hkrati pa razkriva sistemsko vrzel. Kadar je

glavni vir znanja osebna motivacija, obstaja tveganje za površinsko ali pomanjkljivo razumevanje pojma motorične nadarjenosti. Nujna je sistemska podpora, ki bi zagotavljala enake izhodiščne pogoje za vse strokovne delavce v vrtcih.

3.11 Spodbudno okolje za razvoj motorične nadarjenosti

Le 46 % anketiranih meni, da otrokom nudijo dovolj spodbudno okolje za razvoj njihovih potencialov. 54 % jih meni, da to ne drži. To kaže na zaznano vrzel med željami in dejanskimi pogoji dela v vrtcu.

3.11.1 Spodbudno okolje za razvoj motorične nadarjenosti

Vzgojno-izobraževalno okolje ima odločilen vpliv na razvoj otrokovih potencialov, tudi motoričnih. Spodbudno okolje pomeni tako fizične pogoje (prostor, oprema, materiali), kot tudi čustveno-klimatski in pedagoški vidik (spodbude, varnost, podpora). V raziskavi je 46 % vzgojiteljev ocenilo, da otrokom nudijo dovolj spodbudno okolje, 54 % pa meni, da pogoji niso zadostni. To kaže na razkorak med strokovnimi pričakovanji in dejanskimi možnostmi v praksi.

3.11.2 Pogoji za gibanje v vrtcu

Za razvoj motorične nadarjenosti je ključno, da imajo otroci dovolj prostora za gibanje, dostop do raznolike športne opreme ter možnost izvajanja dejavnosti na prostem in v notranjih prostorih. Vendar vzgojitelji pogosto poročajo o prostorskih omejitvah, pomanjkanju telovadnic in neustreznih opreми. Še posebej je to izrazito v starejših ali prostorsko omejenih vrtcih. Pogosto je treba improvizirati, kar zmanjšuje možnost načrtnega in diferenciranega dela z nadarjenimi otroki.

3.11.3 Pedagoški pristop in klima

Spodbudno okolje ne pomeni zgolj fizičnih pogojev, temveč tudi način, kako vzgojitelj komunicira z otroki, jih spodbuja, opazuje in jim daje priložnosti za samostojnost. Otroci, ki imajo priložnost tvegati, poskušati nove gibalne naloge, prejemajo pohvalo za trud in ustvarjalnost, se bodo lažje izražali in razvijali. Vzgojitelj, ki prepozna napredek, ne glede na

izhodišče otroka, prispeva k večji samozavesti in posledično tudi k razvoju motoričnih spretnosti.

3.11.4 Omejitve v vsakdanji praksi

Čeprav večina vzgojiteljev razume pomen spodbudnega okolja, se soočajo z realnimi omejitvami: prevelike skupine, pomanjkanje kadra, slabo vreme, neustrezna organizacija dneva ipd. V teh pogojih je težko individualno pristopiti k otroku in zaznati nadpovprečne sposobnosti. Delo z nadarjenimi otroki pogosto ni sistemsko načrtovano in poteka bolj naključno. Vzgojitelji si sicer prizadevajo za optimalne pogoje, vendar potrebujejo več podpore, zlasti v smislu načrtnega strokovnega vodenja in dodatnih virov.

3.12 Pomembnost zgodnjega odkrivanja motorične nadarjenosti

Velika večina anketirancev (93 %) ocenjuje zgodnje odkrivanje kot pomembno ali zelo pomembno. Le 7 % jih meni, da je nepomembno. To kaže na visoko stopnjo zavedanja o pomenu zgodnje intervencije.

Zgodnje odkrivanje motorične nadarjenosti omogoča, da se otroku zagotovi pravočasna in ustrezna podpora za razvoj njegovih potencialov. V raziskavi se je kar 93 % vzgojiteljev strinjalo, da je zgodnje prepoznavanje pomembno ali zelo pomembno, le 7 % pa je menilo, da ni posebej pomembno. Takšen rezultat potrjuje visoko stopnjo zavedanja o pomenu zgodnjega posredovanja med strokovnimi delavci v vrtcih.

3.12.1 Vloga zgodnjega obdobja pri razvoju

Raziskave s področja razvoja otrok kažejo, da je zgodnje otroštvo obdobje največje plastičnosti možganov. Otroci takrat zlahka usvajajo nove vzorce gibanja, razvijajo koordinacijo in ustvarjajo temelje za nadaljnjo gibalno učinkovitost. Prepoznavanje nadarjenosti že v tem obdobju omogoča, da vzgojitelji prilagodijo dejavnosti, da otroku ne bo dolgčas in da bo ustrezno izzvan. Zgodnja podpora pa preprečuje tudi možnost, da otrok svoj talent potlači ali da ostane neopažen.

3.12.2 Vloga vzgojiteljev pri prepoznavanju

Vzgojitelji imajo vsakodnevni stik z otroki, kar jim omogoča edinstven vpogled v njihove sposobnosti. Ker otroke opazujejo v različnih situacijah, lahko prepoznajo njegove stalne vzorce vedenja in motorične odzive. Vendar pa za uspešno prepoznavanje potrebujejo ustrezna znanja in orodja. Poznavanje razvojnih mejnikov, gibalnih standardov ter kriterijev nadarjenosti jim omogoča, da ne ostanejo le pri splošni oceni ("je hiter", "rad pleza"), temveč da nadarjenost tudi ustrezno dokumentirajo.

3.12.3 Posledice neprepoznane nadarjenosti

Če motorično nadarjen otrok ni prepoznan, obstaja tveganje, da bo pri gibalnih dejavnostih doživel nezadovoljstvo ali dolgčas. Brez ustreznih izzivov se lahko začne neprimerno vedenje, otrok se umika iz dejavnosti ali prevzema vlogo "vodje", ki moti delo skupine. Po drugi strani pa lahko zgodnje prepoznavanje vodi v pravočasno vključitev v športne programe, boljše samopodobo in dolgoročno uspešnejšo športno ali rekreativno pot. Zato je vloga vzgojitelja v tej fazi izjemno pomembna.

3.13 Možnosti za individualno delo z motorično nadarjenimi otroki

Le 34 % anketirancev meni, da imajo dobre možnosti za individualno delo. 54 % jih meni, da so možnosti slabe, 12 % pa, da jih sploh ni. Ti rezultati kažejo na pomanjkanje kadrovskih in časovnih pogojev za individualizacijo vzgojnega procesa.

Individualno delo je ključni pristop pri spodbujanju nadarjenih otrok, saj omogoča prilagoditev vsebin, tempa in zahtevnosti nalog glede na otrokove sposobnosti. V raziskavi je 34 % vzgojiteljev ocenilo, da imajo dobre možnosti za tak način dela, 54 % jih meni, da so možnosti slabe, medtem ko 12 % meni, da možnosti sploh nimajo. Ti podatki nakazujejo na izrazito zaznano pomanjkanje pogojev za diferenciran pristop v vrtcih.

3.13.1 Pogoji za individualizacijo v vrtcih

Individualno delo zahteva več kot le dobro voljo vzgojitelja. Potrebni so ustrezni časovni pogoji, manjše skupine, dodatni prostori, ustrezna oprema in možnost fleksibilnega načrtovanja. V praksi pa se vzgojitelji pogosto srečujejo s prevelikim številom otrok v oddelku, s kadrovskim

primanjkljajem in časovno stisko. V takšnih pogojih je zelo težko izvajati prilagojene dejavnosti za posamezne otroke, tudi če bi si to strokovni delavci želeli.

3.13.2 Posledice pomanjkanja individualnega pristopa

Če otrok z nadpovprečnimi motoričnimi sposobnostmi ne prejme dovolj spodbud in izzivov, lahko začne izgubljati zanimanje za gibalne dejavnosti ali postane moteč dejavnik v skupini. Hkrati lahko neustrezno obravnavan otrok razvije napačne navade, ker mu nihče ne postavi ustreznih izzivov. Poleg tega se lahko izgubi pomembna priložnost za usmeritev otroka v nadaljnji športni razvoj. Pomanjkanje individualizacije torej ne vpliva zgolj na trenutno delovanje otroka, temveč ima lahko dolgoročne posledice.

3.13.3 Povečanje možnosti za individualno delo

Čeprav trenutni pogoji pogosto omejujejo individualno delo, obstajajo tudi prakse, kjer vzgojitelji kljub vsemu najdejo načine, kako otroku približati zahtevnejše naloge. Uporabljajo npr. manjše skupine znotraj oddelka, vključujejo otroke v vodenje dejavnosti, spodbujajo vloge »pomočnika« ali ponujajo nadgradnje osnovnih nalog. Tovrstne rešitve kažejo na strokovno ustvarjalnost in zavzetost, a ne morejo nadomestiti sistemskih sprememb. Potrebno je zagotoviti kadrovske okrepitve in usmerjena izobraževanja, ki bi omogočila kvalitetnejše individualno delo v praksi.

3.14 Prisotnost motorično nadarjenih otrok v skupini

44 % vzgojiteljev meni, da imajo v skupini potencialno motorično nadarjenega otroka, 34 % meni, da ne, 22 % pa ni prepričanih. To kaže na potrebo po večji strokovni usposobljenosti in jasnejših orodjih za prepoznavanje.

Vprašanje, ali vzgojitelji prepoznavajo motorično nadarjene otroke v svoji skupini, osvetljuje njihovo strokovno presojo, zaznavo in zmožnost identifikacije. V raziskavi je 44 % vzgojiteljev odgovorilo, da imajo v skupini potencialno motorično nadarjenega otroka, 34 % jih meni, da takega otroka nimajo, 22 % pa je odgovorilo, da tega ne vedo. Rezultati kažejo na razmeroma nizko gotovost glede prepoznavanja, kar odpira vprašanja o strokovni podkovanosti in o razpoložljivosti diagnostičnih orodij.

3.14.1 Težave pri prepoznavanju nadarjenosti

Vzgojitelji se pri prepoznavanju motorične nadarjenosti pogosto srečujejo z več dilemami. Ena od njih je razlika med gibalno spretnostjo in nadarjenostjo – vsi otroci, ki so telesno aktivni, še niso nujno nadarjeni. Motorična nadarjenost vključuje več dimenzij: hitro učenje novih gibov, koordinacijo, vztrajnost in inovativnost v gibanju. Brez jasnih meril in orodij za opazovanje je težko postaviti presojo, še posebej, če otrok ni izstopajoč na izrazit način.

3.14.2 Vzgojiteljeva presoja in strokovna negotovost

Skoraj četrtina anketiranih ne ve, ali ima v skupini nadarjenega otroka, kar kaže na negotovost. Ta je lahko posledica pomanjkanja usposabljanja, pa tudi strahu pred »napačno« oceno. Vzgojitelji pogosto niso prepričani, katere kriterije uporabiti in kako razlikovati med motorično nadarjenostjo in običajnim napredkom. Nekateri se bojijo prehitre etiketizacije, drugi pa podcenjujejo pomen zgodnje identifikacije. Brez ustrezne strokovne podpore se lahko vzgojitelj znajde v položaju neodločnosti.

3.14.3 Pomembnost sistematičnega opazovanja

Za povečanje natančnosti presoje bi bilo smiselno uvesti sistematične protokole za opazovanje otrok. Ti bi vsebovali jasne indikatorje nadarjenosti ter priporočila za beleženje opažanj. Poleg tega bi vzgojiteljem koristile izmenjave primerov dobre prakse znotraj kolektiva ali med vrtci. Ko vzgojitelj prepozna in se zaveda, da v skupini dela z nadarjenim otrokom, je lahko njegov pristop drugačen – bolj pozoren, izzivalen in spodbuden. Zato je pomembno, da se odpravijo negotovosti in poveča strokovna samozavest pri zaznavanju nadarjenosti.

3.15 Stališča vzgojiteljev glede dela z motorično nadarjenimi otroki

Analiza mnenjskih trditev kaže mešane rezultate. Vzgojitelji sicer pogosto prepoznajo nadarjenost v gibanju (Q13ab: povprečje 2.5), vendar hkrati izražajo dvom o svoji usposobljenosti (Q13aj: 2.8) in o možnostih za ustrezno podporo (Q13ad: 3.2). Prav tako pogosto ne pripravljajo dodatno zahtevnih nalog za nadarjene otroke (Q13ae: 3.0). Povprečne ocene se večinoma gibljejo med 2.7 in 3.4, kar kaže na srednjo stopnjo zavzetosti, toda tudi na velik potencial za razvoj in izboljšave.

V anketnem vprašalniku so bili vzgojiteljem predstavljeni različni stavki, s katerimi so izražali svoje poglede, stališča in zaznave glede dela z motorično nadarjenimi otroki. Trditve so bile ocenjevale na Likertovi lestvici od 1 (popolnoma se strinjam) do 5 (popolnoma se ne strinjam). Povprečne ocene posameznih izjav se gibljejo med 2.5 in 3.4, kar kaže na zmerno stopnjo pozitivne naravnosti, a tudi na precej negotovosti in neenotnosti v mnenjih.

3.15.1 Delo kot izziv ali breme

Velik delež vzgojiteljev (42 %) meni, da je delo z motorično nadarjenimi otroki zanje izziv. To je spodbuden podatek, saj kaže na odprtost za delo z nadarjenimi. Hkrati pa višje povprečne ocene pri trditvah, kot je "Za motorično nadarjene otroke ne pripravljam zahtevnejših vaj" (3.0), kažejo na pomanjkanje ustreznih strategij. Vzgojitelji sicer prepoznajo poseben položaj nadarjenega otroka, a pogosto nimajo konkretnih rešitev, kako bi njegovo nadarjenost dodatno razvijali.

3.15.2 Prepoznavanje v praksi

Trditev "Prepoznam motorično nadarjene otroke pri gibalnih dejavnostih" je prejela povprečno oceno 2.5, kar kaže na zmerno zaupanje v lastno presojo. Še več negotovosti se pojavlja pri trditvi "Motorično nadarjene otroke prepoznam že med igro v igralnici", kjer je povprečna ocena 2.9. To pomeni, da vzgojitelji prepoznavajo pomen igre kot naravnega prostora za izražanje nadarjenosti, vendar ne vedo povsem, kako ta opažanja ovrednotiti.

3.15.3 Pristop in podpora

Na trditev "Za motorično nadarjene otroke pripravim zahtevnejše vaje" se je le tretjina vzgojiteljev strinjala, kar kaže na omejene možnosti za prilagajanje aktivnosti. Tudi stališče "Spodbujanje celostnega razvoja nadarjenega otroka je kompleksna naloga" je prejelo relativno visoko soglasje (povprečje 2.7), kar potrjuje, da vzgojitelji razumejo širino izziva, s katerim se soočajo. Obenem pa se pojavlja kritična točka pri trditvi "Za delo z motorično nadarjenimi otroki nisem dovolj usposobljen", kjer je povprečna ocena 2.8 – to pomeni, da se kar precej strokovnih delavcev ne počuti samozavestno.

3.16 Ugotovitve glede raziskovalnih vprašanj

Raziskovalni vprašanji sta bili:

RV1: Ali se vzgojitelji počutijo dovolj kompetentne za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok?

RV2: Ali se vzgojitelji počutijo dovolj kompetentne pri delu z motorično nadarjenimi otroki?

Na podlagi odgovorov lahko ugotovimo, da se večina vzgojiteljev ocenjuje kot dobro kompetentne, vendar le redki kot zelo dobro. Poleg tega kar 20 % vzgojiteljev nima posebnih znanj za delo z motorično nadarjenimi otroki, kar kaže na razkorak med pomenom, ki ga pripisujejo tej temi, in dejansko usposobljenostjo. Tako RV1 kot RV2 nista potrjeni kot popolnoma zadovoljeni – obstaja zaznana potreba po dodatni podpori in izobraževanju.

Osrednja raziskovalna vprašanja v tej nalogi so bila naslednja:

- RV1: Ali se vzgojitelji počutijo dovolj kompetentne za prepoznavanje motorično nadarjenih otrok?
- RV2: Ali se vzgojitelji počutijo dovolj kompetentne pri delu z motorično nadarjenimi otroki?

Odgovori anketirancev omogočajo celosten vpogled v subjektivno doživljanje kompetentnosti, dostopnost znanja ter zmožnosti izvajanja kakovostne podpore motorično nadarjenim otrokom.

Cilj je bil pridobiti celosten vpogled v subjektivno doživljanje strokovne usposobljenosti vzgojiteljev, njihovo dostopnost do relevantnega znanja in zmožnosti izvajanja kakovostne podpore otrokom z motoričnimi posebnostmi.

3.16.1 Kompetence za prepoznavanje nadarjenosti (RV1)

Raziskovalno vprašanje RV1 je naslovljalo ključno temo, ki se dotika samega začetka kakovostne podpore motorično nadarjenim otrokom – njihovo pravočasno in pravilno prepoznavanje. Rezultati empirične raziskave so pokazali, da se večina vzgojiteljev v predšolskem obdobju ocenjuje kot kompetentne ali vsaj delno kompetentne za prepoznavanje motorične

nadarjenosti, kar nakazuje, da obstaja osnovna strokovna podlaga in razumevanje tega specifičnega področja. Kljub temu je le manjši delež anketirancev izrazil visoko stopnjo samozavesti v svoji sposobnosti za zanesljivo prepoznavanje teh otrok, kar kaže na zavedanje kompleksnosti in zahtevnosti tega procesa.

Motorična nadarjenost je pogosto subtilna in multidimenzionalna, zato njeno prepoznavanje zahteva ne le poznavanje osnovnih znakov, kot so visoka koordinacija in hitrost učenja motoričnih spretnosti, temveč tudi zmožnost diferenciranja med nadarjenostjo in drugimi dejavniki, ki lahko vplivajo na otrokovo vedenje ali razvoj. Vzgojitelji so izrazili, da pogosto nimajo na voljo ustreznih standardiziranih orodij in postopkov, kar vodi v prepoznavanje na podlagi intuicije in osebnih izkušenj. Takšen pristop, čeprav lahko učinkovit v nekaterih primerih, prinaša nevarnost subjektivnosti in neenakomerne prepoznavne, kar lahko oteži pravočasno usmeritev otrok v dodatno strokovno pomoč.

Empirični podatki so prav tako pokazali, da je približno 20 % vzgojiteljev izrazilo negotovost glede lastnih strokovnih kompetenc na tem področju. Ta podatek je izredno pomemben, saj nakazuje, da se del strokovnih delavcev sooča s pomanjkanjem jasnih smernic, izobraževanj in podpore s strani sistema. Pomanjkanje formalnega strokovnega usposabljanja lahko vodi do situacij, kjer motorična nadarjenost ostaja neprepoznana ali nepravilno interpretirana, kar posledično vpliva na kakovost izobraževanja in podpore, ki jo otrok prejme.

Vzgojitelji so v anketah izpostavili tudi potrebo po dodatnih strokovnih izobraževanjih, ki bi jim omogočila bolj poglobljeno razumevanje motorične nadarjenosti in orodij za njeno prepoznavanje. Še posebej so poudarili potrebo po praktičnih delavnicah in primerih dobre prakse, ki bi jim pomagali premostiti vrzel med teoretičnim znanjem in vsakodnevno prakso. Poleg tega so izpostavili pomembnost sodelovanja s strokovnjaki s področja motorike in specialne pedagogike, ki bi jim lahko nudili svetovanje in podporo pri prepoznavanju ter nadaljnjem delu z nadarjenimi otroki.

Podatki so tudi razkrili, da so tisti vzgojitelji, ki so imeli dostop do dodatnih izobraževanj in sodelovanja z zunanjimi strokovnjaki, znatno bolj samozavestni in kompetentni pri prepoznavanju motorične nadarjenosti. To kaže na pomembnost sistematičnega in

kontinuiranega strokovnega razvoja kot ključa za izboljšanje kakovosti prepoznavanja nadarjenosti v praksi.

Pomembno je tudi omeniti, da se prepoznavanje motorične nadarjenosti v predšolskem obdobju ne nanaša le na strokovno znanje vzgojiteljev, temveč tudi na njihove zmožnosti opazovanja in interpretacije vedenja otrok v različnih situacijah. Vzgojitelji pogosto opažajo otroka v vsakodnevnih aktivnostih, kar jim daje edinstveno priložnost za zgodnje odkrivanje posebnih sposobnosti. Kljub temu pa je tudi to odvisno od kakovosti strokovne podpore in okolja, v katerem delujejo.

V zaključku lahko ugotovimo, da so vzgojitelji v predšolskem obdobju na splošno kompetentni za prepoznavanje motorične nadarjenosti, vendar obstaja pomemben prostor za izboljšave. Strokovna podpora, dodatna izobraževanja in standardizirani postopki prepoznavanja bi bistveno pripomogli k bolj zanesljivemu in doslednemu prepoznavanju otrok z motoričnimi posebnostmi. Ta korak je ključen za zagotavljanje ustrezne pedagoške podpore in za spodbujanje optimalnega razvoja motorično nadarjenih otrok že od zgodnjih let.

3.16.2 Kompetence za delo z nadarjenimi otroki (RV2)

Raziskovalno vprašanje RV2 se je osredotočilo na drugo pomembno dimenzijo strokovnega dela z motorično nadarjenimi otroki, in sicer na zmožnost vzgojiteljev, da prilagodijo svojo pedagoško prakso in izvajajo ustrezno podporo. Empirični rezultati kažejo, da vzgojitelji zaznavajo svoje kompetence kot solidne, predvsem kar zadeva prilagajanje aktivnosti posameznikovim potrebam, kar je izredno spodbuden pokazatelj visoke stopnje profesionalne zavzetosti in osredotočenosti na otroka.

Kljub tej pozitivni samopodobi pa se pri izvajanju individualiziranih pristopov pogosto srečujejo s številnimi praktičnimi izzivi. Velikost skupin, omejen čas, pomanjkanje ustreznih materialnih virov ter strokovnega kadra so dejavniki, ki močno omejujejo njihovo sposobnost izvajanja ciljno usmerjenih in kakovostnih prilagoditev. Vzgojitelji so posebej izpostavili, da v nekaterih vrtcih zaradi kadrovskih omejitev ni vedno možno zagotoviti potrebne individualne pozornosti, kar zmanjšuje učinkovitost njihovega strokovnega dela.

Analiza odgovorov razkriva tudi vrzeli v strokovnem znanju in praktičnih veščinah, ki bi omogočile bolj poglobljeno razumevanje motorične nadarjenosti in razvoj prilagojenih didaktičnih metod. Čeprav je volja po delu z motorično nadarjenimi otroki prisotna, se vzgojitelji pogosto soočajo z občutkom, da jim manjka specifično strokovno znanje in praktične izkušnje, kar vpliva na njihovo učinkovitost in samozavest pri izvajanju prilagoditev.

V tem kontekstu so vzgojitelji izrazili potrebo po dodatnih izobraževanjih, ki bi vključevala tako teoretične vsebine kot tudi praktične vaje, simulacije in izmenjavo dobrih praks. Poudarili so pomen sodelovanja z zunanjimi strokovnjaki, kot so fizioterapevti, specialni pedagogi in drugi specialisti, ki bi jim lahko nudili strokovno podporo in mentorstvo pri delu z motorično nadarjenimi otroki.

Pomemben vidik, ki ga je raziskava izpostavila, je tudi potreba po sistemskih rešitvah, ki bi omogočile boljše kadrovske in prostorske pogoje v vrtcih. Le z ustrezno organizacijo dela, zadostnim številom strokovnega osebja in ustreznimi materiali lahko vzgojitelji učinkovito prilagajajo programe in zagotavljajo kakovostno individualno obravnavo.

Vzgojitelji so poudarili pomen rednih strokovnih srečanj, supervizij in priložnosti za refleksijo lastne prakse, ki so ključni za razvoj strokovne usposobljenosti in ohranjanje visoke kakovosti dela. Takšni pristopi omogočajo izmenjavo izkušenj, reševanje strokovnih dilem in razvoj novih pristopov v podporo motorično nadarjenim otrokom.

Skupaj z ugotovitvami o prepoznavanju nadarjenosti raziskava kaže, da so vzgojitelji osnovno usposobljeni in motivirani, vendar potrebujejo celovito podporo za nadaljnji strokovni razvoj. Sistematična izobraževanja, praktične delavnice in dostop do strokovnjakov so ključni elementi, ki bodo omogočili razvoj kompetenc na višji ravni, kar bo neposredno vplivalo na kakovost vzgojno-izobraževalnega dela in dobrobit motorično nadarjenih otrok.

4 ZAKLJUČEK

V tej raziskovalni nalogi smo podrobno analizirali kompetence vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok v predšolskem obdobju ter njihovo usposobljenost za delo z otroki, ki izkazujejo izrazite gibalne talente. Temeljni cilj raziskave je bil razumeti, kako vzgojitelji dojemajo svojo strokovno usposobljenost, s katerimi težavami se soočajo pri prepoznavanju in delu z motorično nadarjenimi otroki, ter kakšne so njihove potrebe po dodatni podpori in izobraževanju. Rezultati raziskave razkrivajo številne pomembne vidike, ki ponujajo tako kritično analizo kot tudi upanje za nadaljnji razvoj področja.

Ugotovitve kažejo, da se vzgojitelji zavedajo pomena zgodnjega prepoznavanja motorične nadarjenosti, kar je temeljnega pomena za optimalen razvoj otrok. Zgodnje odkrivanje posebnih sposobnosti omogoča vzpostavitev ustreznih pristopov, prilagojenih potrebam posameznega otroka, s čimer se spodbuja njihov razvoj, motivacija in zadovoljstvo. Vzgojitelji so pogosto prvi, ki opazijo znake nadarjenosti, zato je njihova strokovna pripravljenost odločilna za to, ali bo otrokova nadarjenost prepoznana in podprta že v najzgodnejšem obdobju.

Rezultati empiričnega dela raziskave razkrivajo, da večina vzgojiteljev svojo kompetentnost za prepoznavanje motorične nadarjenosti ocenjuje kot zadovoljivo do dobro. Večina jih čuti, da ima osnovna znanja in izkušnje, ki jim omogočajo, da opazijo nenavadne in izrazite gibalne sposobnosti pri otrocih. Vendar se je pokazalo, da le manjši del vzgojiteljev ocenjuje svoje kompetence kot zelo visoke, kar kaže na odsotnost popolne strokovne samozavesti in potrebe po dodatnem usposabljanju. S tem se odkriva jasno potrebo po strukturiranih in sistematičnih strokovnih izobraževanjih, ki bi omogočila nadgradnjo znanj in veščin ter uvedla standardizirane pristope za prepoznavanje motorične nadarjenosti.

Kljub temu, da je veliko vzgojiteljev aktivnih v opazovanju in prepoznavanju nadarjenosti, raziskava kaže, da ni ustreznih diagnostičnih pripomočkov, ki bi jim olajšali to nalogo. Prepoznavanje je zato pogosto odvisno od subjektivnih opažanj in intuitivnega presojanja, kar prinaša tveganja za neenotnost in nepopolnost pri identifikaciji motorično nadarjenih otrok. Vzgojitelji so izrazili željo po praktičnih orodjih in smernicah, ki bi jih lahko uporabili pri

vsakodnevnem delu, da bi lahko hitreje in bolj zanesljivo zaznali posameznike z motorično nadarjenostjo. Priporočljivo je, da se v izobraževalne programe uvedejo tudi praktične delavnice in treningi, kjer bi se vzgojitelji lahko seznanili z modernimi tehnikami in instrumenti za ocenjevanje motorične nadarjenosti.

V zvezi z delom z motorično nadarjenimi otroki raziskava prikaže podobno dinamiko. Večina vzgojiteljev meni, da ima določene kompetence za prilagajanje dejavnosti in pristopov posameznim otrokom, vendar se na praktični ravni soočajo z omejitvami, ki vplivajo na kakovost njihovega dela. Med glavne omejitve sodijo prevelike skupine otrok, pomanjkanje dodatnega kadra ter omejitve v prostorih, ki otežujejo izvajanje individualiziranih programov.

Takšne okoliščine močno vplivajo na možnost individualnega spremljanja in prilagajanja programa, kar je ključno za motivacijo in uspešen razvoj nadarjenih otrok. Če vzgojitelji nimajo zadostnih pogojev za prilagojeno delo, obstaja nevarnost, da se nadarjenost ne bo dovolj razvila, kar lahko negativno vpliva na samopodobo in angažiranost otrok. Ob tem vzgojitelji izražajo potrebo po dodatni podpori, usmeritvah in praktičnih primerih dobre prakse, ki bi jih lahko uporabili pri načrtovanju in izvajanju pedagoškega dela.

Pomemben izziv predstavljajo tudi omejene možnosti za sodelovanje z drugimi strokovnjaki. Številni vzgojitelji so izpostavili, da bi bilo koristno tesnejše povezovanje z zunanjimi strokovnjaki, kot so kineziologi, športni pedagogi, psihologi in specialisti za razvoj otrok. Takšna interdisciplinarna podpora bi omogočila celovitejši pristop, pri katerem bi se izmenjevale izkušnje in znanja, kar bi bistveno izboljšalo kakovost prepoznavanja in podpore motorično nadarjenim otrokom.

Raziskava je pokazala, da je trenutno stanje usposobljenosti vzgojiteljev pogosto odvisno od njihove osebne motivacije in dostopa do dodatnih vsebin ter izobraževanj. Zaradi omejenih formalnih možnosti za nadgradnjo znanja na področju motorične nadarjenosti prihaja do razlik med posamezniki, kar ne omogoča enotnega in sistematičnega pristopa. Obstoječi izobraževalni programi in nadaljnje usposabljanje bi morali biti zato bolj usmerjeni v razvoj specifičnih kompetenc, ki so potrebne za učinkovito delo z nadarjenimi otroki.

V analizi so se pojavile tudi ugotovitve, da je znanje o motorični nadarjenosti za mnoge vzgojitelje pridobljeno predvsem z lastno iniciativo in samoizobraževanjem, kar je sicer pohvalno, vendar ne nadomešča sistematičnega in celovitega izobraževanja. Za vzpostavitev kakovostnega in celostnega pristopa je nujno, da se to področje vključuje v osnovne učne načrte in da se organizira redno strokovno izpopolnjevanje, ki temelji na najnovejših spoznanjih s področja razvoja otrok in motorične nadarjenosti.

V okviru raziskave so bili anketiranci vprašani tudi o pogojevanjih in organizacijskih omejitvah, s katerimi se srečujejo v vsakdanjem delu. Rezultati jasno kažejo, da pomanjkanje kadrov, prevelike skupine in prostorske omejitve močno omejujejo možnost individualnega dela, kar je ključnega pomena za kakovostno delo z motorično nadarjenimi otroki. Veliko vzgojiteljev je izpostavilo, da bi izboljšave na tem področju pozitivno vplivale na njihovo sposobnost prilagajanja in izvajanja kakovostne pedagoške podpore.

Ugotovili smo, da številni vzgojitelji želijo sodelovati na praktičnih izobraževanjih in delavnicah, kjer bi pridobili konkretne primere dobre prakse in strategije za delo z nadarjenimi otroki. Razvoj takšnih programov bi povečal njihovo strokovno samozavest, obenem pa bi zmanjšal tveganje, da bi zaradi neustrezne podpore ostali neizkoriščeni potenciali otrok neprepoznani ali nerazviti.

Pomemben vidik, ki je bil izpostavljen v raziskavi, je pomen medsektorskega sodelovanja. Učinkovita povezava med vzgojitelji in strokovnjaki s sorodnih področij bi omogočila celovito obravnavo motorične nadarjenosti. To bi prineslo koristi tako otrokom kot tudi vzgojiteljem, saj bi si slednji lahko pridobili dragocene nasvete in pomoč pri kompleksnejših primerih, obenem pa bi strokovnjaki bolje razumeli realne razmere in potrebe v vrtcih. Takšno sodelovanje bi moralo biti sistematično podprto na ravni institucij in politik, ki skrbijo za področje predšolske vzgoje.

Raziskava izpostavlja tudi pomen ustreznih delovnih pogojev. Zmanjšanje števila otrok v skupinah in povečanje kadra bi omogočilo več časa in prostora za individualno delo, kar je ključno za razvoj potencialov motorično nadarjenih otrok. Prostorske izboljšave, kot so dostop

do primernih igralnih in vadbenih površin, bi pripomogle k večji kakovosti izvajanja prilagojenih aktivnosti in spodbudile motivacijo otrok.

V zaključku lahko povzamemo, da se področje prepoznavanja in podpore motorično nadarjenim otrokom v predšolskem obdobju nahaja na razpotju. Obstoječe kompetence vzgojiteljev so zadosten temelj za kakovostno delo, vendar brez sistematične podpore, dodatnega strokovnega izobraževanja in ustreznih delovnih pogojev njihova učinkovitost ostaja omejena. Rezultati raziskave jasno kažejo, da je za razvoj področja nujno oblikovati celovite in trajnostne rešitve, ki bodo omogočile vzgojiteljem, da še bolj kakovostno in samozavestno prepoznavajo in podpirajo motorično nadarjene otroke.

Na ravni izobraževalnih institucij je potrebno vpeljati posebne module in vsebine, ki bodo vzgojiteljem ponudile poglobljeno teoretično znanje in praktične veščine za delo z nadarjenimi otroki. S tem se bo zagotovilo, da bodo strokovnjaki bolj pripravljeni na izzive, s katerimi se srečujejo v praksi. Redna strokovna usposabljanja in delavnice naj bodo dostopna vsem vzgojiteljem, s poudarkom na praktični uporabi znanja in reševanju konkretnih problemov.

Obenem je smiselno razviti in uvesti diagnostična orodja, prilagojena delu v vrtcih, ki bodo vzgojiteljem pomagali pri objektivnejši in zanesljivejši identifikaciji motorične nadarjenosti. Ta orodja naj bodo enostavna za uporabo, hkrati pa dovolj zanesljiva in validirana, da zagotovijo ustrezno podporo pri opazovanju in ocenjevanju otrok.

Sodelovanje med strokovnjaki različnih profilov bi moralo biti redno in organizirano, da bi vzgojitelji imeli možnost pridobivanja dodatne podpore in usmeritev. Tovrstna interdisciplinarna izmenjava izkušenj omogoča bogatejši pogled na razvoj otrok in lažje odkrivanje njihovih potencialov. Takšen pristop krepi strokovno mrežo, ki je nujna za uspešno prepoznavanje in delo z motorično nadarjenimi otroki.

Na področju organizacije dela v vrtcih je priporočljivo, da vodstva in pristojni organi poskrbijo za ustrezno kadrovske zasedbo in prostorske pogoje, ki omogočajo izvajanje individualiziranih pristopov. Manjše skupine in dodatni strokovni sodelavci omogočajo vzgojiteljem, da namenijo več pozornosti posameznim otrokom in prilagodijo aktivnosti njihovim sposobnostim in

interesom. Prostorska urejenost, ki omogoča izvedbo različnih gibalnih dejavnosti, lahko močno vpliva na kakovost razvoja motorične nadarjenosti.

Za uspeh vseh omenjenih ukrepov je pomembna tudi podpora na sistemski ravni. Potrebno je oblikovati ustrezne politike, ki bodo podpirale razvoj strokovnosti na tem področju, financiranje dodatnih izobraževanj in izboljšanje delovnih pogojev. S tem se bo zagotovila dolgoročna trajnost in učinkovitost ukrepov, kar bo koristilo vsem vpletenim – otrokom, vzgojiteljem in širši družbi.

Raziskava se zaveda tudi svojih omejitev, ki jih je potrebno upoštevati pri interpretaciji rezultatov. Omejena velikost vzorca in geografska omejenost pomenita, da ugotovitve morda niso popolnoma reprezentativne za vse vrtce in regije. V prihodnjih raziskavah bi bilo priporočljivo vključiti širši vzorec vzgojiteljev, različne vrste vrtcev in tudi drugih strokovnjakov, ki sodelujejo pri razvoju motorično nadarjenih otrok. Prav tako bi bilo smiselno raziskati izkušnje in potrebe staršev, saj so ti pomemben partner pri prepoznavanju in podpori nadarjenosti.

Če povzamemo, je razvoj kompetenc vzgojiteljev na področju prepoznavanja in dela z motorično nadarjenimi otroki izjemno pomemben za optimalen razvoj otrok in njihovo vključevanje v ustrezne vzgojne programe. Ustrezna podpora, izobraževanja, diagnostična orodja in organizacijske izboljšave predstavljajo temeljne pogoje za uspeh. Tak pristop bo omogočil, da se bodo otroci s posebnimi gibalnimi sposobnostmi lahko razvijali v svojem polnem potencialu, kar bo dolgoročno prispevalo k boljši kakovosti življenja in uspešnosti posameznikov.

Zato priporočamo, da se na vseh ravneh – od izobraževanja, preko organizacije dela do sistemskih politik – aktivno ukrepa in oblikujejo programi, ki bodo vzgojiteljem omogočili, da postanejo kompetentni, samozavestni in učinkoviti pri prepoznavanju in delu z motorično nadarjenimi otroki. Le s takšnim celostnim in usklajenim pristopom bo možno ustvariti spodbudno in podpirajoče okolje, v katerem bodo nadarjeni otroci lahko uspešno razvijali svoje talente ter prispevali k družbi.

5 VIRI IN LITERATURA

1. Breg, K. in Muhič, M. (2017). Prepoznavanje motorično nadarjenih otrok v vrtcu. V M. Plevnik (ur.), T. Volmut (ur.), B. Šimunič (ur.), in R. Pišot (ur.), *Aktivno otroštvo – vzvod za uspešno življenje* (str. 165–168). Koper: Znanstveno-raziskovalno središče Koper.
2. Čakš, D. (2012). *Možnosti za gibalne dejavnosti motorično nadarjenih otrok* [Diplomska naloga]. Univerza v Ljubljani.
3. Čakš, D. (2012). *Možnosti za gibalne dejavnosti motorično nadarjenih otrok v vrtcu*. Univerza v Mariboru.
4. Gagné, F. (2005). Od darov do talentov: DMGT kot razvojna teorija. *Študije visokih sposobnosti*, 16 (2), 119-147. <https://doi.org/10.1080/13598130500109820>
5. Gagné, F. (2005). Transforming gifts into talents: The DMGT as a developmental theory. *High Ability Studies*, 16(2-3), 119–147. <https://doi.org/10.1080/13598130500081905>
6. Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., in Goodale, B. (2012). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults* (7. izd.). Pearson. Dostopno na: <https://www.pearson.com/us/higher-education/program/Gallahue-Understanding-Motor-Development-Infants-Children-Adolescents-Adults-7th-Edition/PGM248732.html>
7. Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., in Goodale, B. (2012). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults* (7. izd.). Pearson.
8. Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., in Goodale, B. (2012). *Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults* (7. izd.). Pearson.
9. Haywood, K. M. in Getchell, N. (2020). *Life span motor development* (6. izd.). Human Kinetics. Dostopno na: <https://us.humankinetics.com/products/life-span-motor-development-6th-edition>
10. Houwen, S., Visscher, C., Hartman, E. in Lemmink, KAPM (2010). Motorična uspešnost šoloobveznih otrok z motnjami vida. *Razvojna medicina in otroška nevrologija*, 52 (8), 730-735. <https://doi.org/10.1111/j.1469-8749.2010.03632.x>
11. Houwen, S., Visscher, C., Hartman, E., in Vermeulen, S. (2010). Test-retest reliability of gross motor skill assessments in children: A systematic review. *Physical Therapy*, 90(10), 1476–1490. <https://doi.org/10.2522/ptj.20090054>
12. Houwen, S., Visscher, C., Hartman, E., in Vermeulen, S. (2010). Test-retest reliability of gross motor skill assessments in children: A systematic review. *Physical Therapy*, 90(10), 1476–1490. <https://doi.org/10.2522/ptj.20090054>

13. Kovačič, S. (2018). *Prepoznavanje motorično nadarjenih otrok s pomočjo motoričnih testov* [Diplomska naloga]. Univerza v Ljubljani.
14. Kovačič, S. (2018). *Prepoznavanje motorično nadarjenih otrok s pomočjo motoričnih testov* (Diplomska naloga). Univerza v Mariboru, Maribor. Dostopno na: <https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=72385>
15. Martinjak, Zrim, N. (2014). Socialni kapital in (prezrta) nadarjenost. V M. Juriševič (ur.), *Spodbudno učno okolje: ideje za delo z nadarjenimi v osnovi šoli* (str. 270). Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerza v Ljubljani obzorja.
16. Pellegrini, A. D. in Smith, P. K. (1998). The development of play during childhood: Forms and possible functions. *Child Development*, 69(4), 1120–1136. Dostopno na: <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1998.tb06226.x>
17. Pišot, R. in Planinšec, J. (2005). *Struktura motorike v zgodnjem otroštvu: motorične sposobnosti v zgodnjem otroštvu v interakciji z ostalimi dimenzijami psihosomatičnega statusa otroka*. Dostopno na: <https://repozitorij.uni-primorska.si>
18. Retar, I. (2022). *Zgodnje gibalno učenje in poučevanje*. Koper: Založba Univerze.
19. Štemberger, V. in Filipčič, T. (2014). Nadarjeni učenci na področju športa v šolskem sistemu. V M. Juriševič (ur.), *Spodbudno učno okolje: ideje za delo z nadarjenimi v osnovi šoli*, (str. 241–249). Ljubljana: Pedagoška fakulteta Univerza v Ljubljani.
20. Thelen, E. in Smith, L. B. (1994). *A dynamic systems approach to the development of cognition and action*. MIT Press. Dostopno na: <https://mitpress.mit.edu/books/dynamic-systems-approach-development-cognition-and-action>
21. Trep, T. (2017). *Vloga vzgojitelja pri zgodnjem odkrivanju motorično nadarjenih otrok* [Diplomska naloga]. Univerza v Ljubljani.
22. Trep, T. (2017). *Vloga vzgojitelja pri zgodnjem odkrivanju motorično nadarjenih otrok*. Univerza v Mariboru.
23. Turk, M. (2010). *Vloga vzgojitelja pri gibalnem razvoju otroka* (Diplomsko delo). Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta.
24. Uradni list RS. (2017). Pravilnik o merilih za določitev javnoveljavnih študijskih programov, ki dajejo kompetence za strokovno izobraženega delavca v športu.
25. Videmšek, M. in Pišot, R. (2007). *Gibalne dejavnosti v vrtcu*. Fakulteta za šport, Univerza v Ljubljani. Dostopno na: <https://www.fsp.uni-lj.si>

26. Zajc J., Videmšek M., Štihec, J., Pišot, R. in Šimunič, B. (2010). Otrok v gibanju doma in v vrtcu. Koper: Univerza na Primorskem, Znanstveno-raziskovalno središče Koper – Inštitut za kineziološke raziskave, Univerzitetna založba Annales.

PRILOGE

Spoštovani.

Sem Simona Kovačič in pripravljam raziskovalno nalogo z naslovom *Kompetence vzgojiteljev pri prepoznavanju motorično nadarjenih otrok*. Naloga vsebuje praktičen del, zato potrebujem Vašo pomoč. Prosila vas bi, da si vzamete čas in odgovorite na spodnja zastavljena vprašanja. Vprašalnik je anonimen, pridobljene rezultate bomo uporabili izključno za namene raziskovalno nalogo.

Za Vaš čas in vložen trud se Vam iskreno zahvaljujem in Vas lepo pozdravljam.

Navodila za izpolnjevanje vprašalnika:

- obkrožite črko pred ustreznim odgovorom na vprašanje od 1-12.
- Pri trditvah, ki so na zadnji strani te ankete, obkrožite samo eno številko – tisto, ki se najbolj sklada z Vašim mnenjem.
- Prosim, da odgovorite na vsa vprašanja.

1. Vaš spol:

- a) ženski
- b) moški

2. Vaša starost:

- a) do 30 let
- b) od 31 do 40 let
- c) nad 40 let

3. V kakšnem okolju je vrtec, v katerem ste zaposleni?

- a) mestno
- b) podeželsko

4. Koliko let ste zaposleni na tem delovnem mestu:

- a) manj kot 10 let

b) od 11 do 20 let

c) več kot 21 let

5. Vaša stopnja izobrazbe:

a) srednješolska

b) višješolska

c) visokošolska

6. V kateri starostni skupini otrok trenutno delate?

a) prvo starostnem oddelku

b) drugo starostnem oddelku

c) kombinirani oddelek

7. Kako dobro se po Vašem mnenju kompetentni za delo z motorično nadarjenimi otroki?

a) zelo dobro

b) dobro

c) slabo

8. Kje ste pridobili največ znanja za delo z motorično nadarjenimi otroki?

a) v času študija

b) z dodatnim izobraževanjem na seminarjih

c) s samoizobraževanjem

d) nimam nobenih dodatnih znanj za delo z motorično nadarjenimi otroki

9. Ali menite, da motorično nadarjenim otrokom nudite dovolj spodbudno okolje za razvoj potencialov motorične nadarjenosti?

a) da

b) ne

10. Kako pomembno se Vam zdi zgodnje odkrivanje motorično nadarjenih otrok?

a) zelo pomembno

- b) pomembno
- c) nepomembno

11. Kakšne so po Vašem mnenju možnosti za individualno delo z motorično nadarjenimi otroki v redni skupini vrtca?

- a) dobre
- b) slabe
- c) nobene

12. Imate v vaši skupini potencialno motorično nadarjenega otroka?

- a) da
- b) ne
- c) nevem

13. Obkrožite številko ob trditvi, se najbolj sklada z Vašim mnenjem in sicer:

1	Popolnoma se strinjam
2	Se strinjam
3	Niti se strinjam niti se ne strinjam
4	Se ne strinjam
5	Popolnoma se ne strinjam

		ODGOVORI				
1	Delo z motorično nadarjenimi otroki je zame izziv.	1	2	3	4	5
2	Pri gibalnih dejavnostih prepoznam motorično nadarjene otroke.					
3	Razvijanje gibalnih/motoričnih sposobnosti načrtujem skozi celo leto.					
4	Veliko časa posvečam gibalnim dejavnostim motorično nadarjenih otrok.					
5	Za motorično nadarjene otroke pripravim zahtevnejše vaje.					
6	Motorično nadarjeni otroci raje sodelujejo pri gibalnih dejavnostih kot nenadarjeni otroci.					

7	Otroci, ki so uspešnejši na vseh področjih, lažje rešujejo gibalne/motorične probleme.					
8	Spodbujanje celostnega razvoja nadarjenega otroka je kompleksna naloga, ki zahteva veliko znanja, zavzetosti ter predvidevanj.					
9	Staršem motorično nadarjenih otrok vedno svetujem, naj otroka vključijo v športni klub.					
1	Za delo z motorično nadarjenimi otroki nisem dovolj usposobljen.					
1	Motorično nadarjeni otroci so nadarjeni tudi pri ostalih dejavnosti.					
1	Motorično nadarjene otroke prepoznam že med igro v igralnici.					
1	Motorično nadarjeni otroci imajo pri izvajanju gibalnih dejavnosti težave z uporabo različnih športnih rekvizitov.					
1	Motorično nadarjeni otroci raje uporabljajo plezala.					
1	Motorično nadarjeni otroci radi izvajajo gibalne igre spravili.					
1	Motorično nadarjeni otroci radi pomagajo pri izvajanju gibalnih dejavnosti ostalim otrokom.					
1	Motorično nadarjeni otroci brez napora premagujejo ovire s plezanjem nazaj.					
1	Motorično nadarjeni otroci pri izvajanju gibalnih dejavnosti ne upoštevajo navodil.					
1	Motorično nadarjeni otroci je čakanje v koloni nezanimivo.					
2	Motorično nadarjeni otroci hočejo gibalne aktivnosti izvajati vedno prvi.					
2	Motorično nadarjeni otroci imajo radi igre z žogo.					
2	Motorično nadarjeni otroci radi izvajajo gibalne dejavnosti v parih.					
2	Med gibalnimi/športnimi dejavnostmi se aktivno vključuje v dejavnosti otrok.					
2	Ves čas gibalne/športne aktivnosti otroke opazujem, jih umerjam in jim pomagam.					
2	Otroci imajo najraje prosto igro, zato jim to obliko gibalnih/športnih aktivnosti največkrat omogočim.					
2	V času izvajanja gibalnih/športnih aktivnosti sem oblečen/-a v športno opremo.					
2	Če se aktivno vključim v gibalne/športne aktivnosti, so otroci bolj zainteresirani in bolj aktivno sodelujejo.					

2	V primeru, ko otrok ne zmore izvesti določene gibalne naloge, ga spodbudim in mu pomagam.					
2	Ko pade zunanja temperatura 0°C, gibalnih/športnih aktivnosti ne izvajamo zunaj.					
3	Vsak dan imamo načrtovane in vodene gibalne/športne dejavnosti.					